

VAKOK VILAGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA
ELŐFIZETHETŐ
MEGYEI SZERVEZETEINKNÉL
ÉS
A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLI. évfolyam

5

ISSN 0209-6765

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

1980. március 20-án ülést tartott központi elnökségünk. Jelen voltak dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtitkár, Csengeri József, dr. Jáksó László, Pinviczki György, dr. Solymos Gyula, dr. Széll Lajos, Szemerédi István, Zichó József elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes, Barna Zoltán szerkesztő és az egyes napirendi pontok előadói.

Dr. Vas Tibor megnyitotta a tanácskozást és 1. napirendi pontként a Vakvezetőkutya-kiképző Iskola helyzetéről adott tájékoztatást.

A testület a kérdést sokoldalúan megvitatta, és úgy határozott, hogy elvben hozzájárul a vakvezetőkutyákkal rendelkező sorstársak szakcsoportjának megalakításához.

A 2. napirendi pontban Pinviczki György, a Braille-émlékrem Bizottság elnöke terjesztette elő a bizottság javaslatát.

A központi elnökség úgy döntött, hogy 52 egyénnek ítéli oda a szövetség legmagasabb kitüntetését lelkiismeretes, szorgalmas társadalmi munkájuk elismeréseként.

A 3. napirendi pont előadója Gerdelics Ferenc főelőadó volt, aki az NDK-beli jutalomcsereüdültetésre beérkezett javaslatok alapján összeállított névsort ismertette. Az elnökség a javaslatokat elfogadta, de úgy határozott, hogy a jövő évtől kezdve a kiküldhető létszám 60%-ára vidéki, a 40%-ára budapesti társadalmi munkásokat jelöl.

A főelőadó tájékoztatta a központi elnökséget a lengyelországi csereüdültetés jelöltjeiről is. Egyetlen módosítással a központi elnökség a javaslatot elfogadta.

Dr. Vas Tibor elnök bejelentette, hogy Pappné Vetró Éva (korábban Kalapos Béláné) elnökségi tagságáról — családi okok miatt — lemondott. Javasolta, hogy helyére az első számú póttagot, Gerdelics Ferenc főelőadót hívják meg. A központi elnökség a javaslatot elfogadta, így Gerdelics Ferenc a központi elnökség rendes tagja lett. Javasolta továbbá az elnök, hogy a

4. napirendi pontot, a szövetség apparátusa ez évi munkatervének megvitatását, a következő ülésre halasszák el. A testület a javaslatot elfogadta.

A tanácskozás hátralevő részében dr. Solymos Gyula alelnök vette át az elnöki tisztelet és felkérte Dénes József sportköri elnököt, tartsa meg beszámolóját sportolóink munkájáról.

A mindenre kiterjedő részletes beszámoló jól tájékoztatta a központi elnökséget a sportkörön belül működő szakosztályok tevékenységéről. Sakkozónk több csapatban mérik össze erejüket látó csapatokkal. Ügyszólván minden vasárnap délelőtt benépesül a szövetség székháza, jönnek a különböző csapatok versenyzői, hogy összemérjék tudásukat sakkozónkkal. Rendben lebonyolították a házi bajnokságokat és a nemzetközi versenyeket is. Örömmel jelenthetem — mondotta Dénes elvtárs —, hogy Erős Pál sakkozónknak sikerült a „mesterjelölt” címet megszereznie.

Atlétikai szakosztályunk tagjai rendszeresen edzenek, nemzetközi találkozókön szépen szerepelnek.

A legnépesebb a turista szakosztály, ennek örülünk, mert ez azt jelenti, hogy a természetjárás nagy népszerűségnek örvend tagjaink között.

A beszámolót vita követte, sok jó javaslat hangzott el, különösen a társasjátékok beszerzésével kapcsolatban. Szemerédi István javasolta, hogy a központi elnökség részesítse jegyzőkönyvi dicséretben jó munkájáért a sportkör vezetőit és kiemelkedő eredményeket elért tagjait. Javasolta továbbá, hogy az OTSH-hoz és a BTSH-hoz forduljon a szövetség és kérje, hogy erkölcsi vonatkozásban is ismerjék el a „Wesselényi Miklós” Sportkör nagyszerű eredményeit és kitüntetések adományozásával jutalmazza a legjobbakat. Ez annál is inkább aktuális, mert a sportkör 30 évvel ezelőtt alakult és ez idő alatt sok hazai és nemzetközi versenyt bonyolított le.

A testület elfogadta a beszámolót és a javaslatokat.

Néhány bejelentés következett. Dr. Bódi István főtitkár egyebek között tájékoztatta az elnökséget, hogy központunk foglalkozott a Vas megyei Vegyesipari Vállalatnál dolgozó nyugdí-

jasok helyzetével. Dr. Solymos Gyula tájékoztatásul bejelentette, hogy az ügyben előrehaladás történt, továbbra is foglalkoztatni fogja a Vas megyei Vegyesipari Vállalat azt a 26 nyugdíjas dolgozót, akikkel szerződéses munkaviszonyban áll és akiknek szerződését április 1-vel meg akarta szüntetni.

A testület a bejelentéseket tudomásul vette, majd dr. Solymos Gyula alelnök zárszavával az ülés véget ért.

Megyei szervezeteink életéből

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL

Vidám farsangi klubnap Siófokon és Marcaliban.

Siófokon 1980. február 19-én rendezték meg a farsangi összejövetelt. Sokan érkeztek Kaposvárról és a siófoki járásból, hogy részt vegyenek az Öregek Napközi Otthonában tartott vidám farsangi délutánon. Az összejövetel egyórás munkaértekezlettel kezdődött. Ezen megbeszélték az 1980-as év első félévének feladatait: falugyűlések, klubdélutánok és kirándulások szervezését, lebonyolítását. A rövid megbeszélés után következett a vidám délután. Horváth Béla, megyei szervezetünk Siófoki Körzetének elnöke üdvözölte a megjelent vendégeket és sors társakat. Ezután ebéd, majd rövid műsor következett, amelyet a Siófoki Körzet kultúrcsoportja szolgáltatott. Ennek során szavalatok, valamint népdalok hangzottak el citara kísérettel. Műsor után zene, tombola és tánc következett. A vendégek és a sors társak jól érezték magukat. A vidám farsangi délután a késő esti órákban ért véget.

*

Február 28-án tartotta farsangi összejövetelét a marcali körzeti csoport a városi kultúrházban. A helyi Vöröskereszt Szervezet és a Bördíszmú KTSZ szocialista brigádja patronálta a rendezvényt.

Gellért Istvánné körzeti elnök megnyitó szavaival üdvözölte a különböző intézmények megjelent képviselőit, és a sors társakat. A megnyitó után Lángi Béláné, a városi Vöröskereszt Szervezet titkára mondott ünnepi beszédet. Beszélt a Magyar Vöröskereszt Szervezet fejlődéséről és feladatairól. Befejezésül ígéretet tett, hogy segíteni fogja a körzeti csoport munkáját. Ezt követően a körzet elnöke megköszönte a segítséget és megígérte, hogy a közeljövőben tíz tagot fog szervezni a Vöröskereszt Szervezetbe. Ezután megvendégelés következett, majd baráti beszélgetéssel töltötték el az időt. Magnetofonról magyar népdalok és nóták hangzottak el, közben egy igen szép tortát sorsoltak ki. Ez a vidám farsangi összejövetel a késő délutáni órákban fejeződött be.

Csik Lajos

HÍREK SZABOLCS-SZATMÁR MEGYÉBŐL

Mozgalmas volt a február klubhelyiségünkben. 19-én az énekóra keretében Kovács László karnagy élménybeszámolót tartott az 1978-ban Debrecenben megrendezett VIII. Nemzetközi Bartók Béla Kórusversenyéről, a díjnyertesekről készült helyszíni lemezfelvétel megjelenése kapcsán. Debrecennek nemes kórus-hagyományai vannak, ezért rendezik a városban időről időre a kórusversenyeket. Először 1961-ben rendeztek versenyt, majd 1964-ben, azt követően pedig két évenként kerül sor dalos találkozóra. A nagyszerű vállalkozás kiállta az idő próbáját. A hazai és külföldi résztvevők száma egyre gyarapodott. Évről évre több kiváló kórus mérte össze tudását, ami meggyőző propagandája lett a karéneklés terjesztésének. A növekvő színvonal nemzetközi

rangot, tekintélyt adott a versenynek. 1978-ban negyven magyar és húsz külföldi, különböző kategóriákban versenyző énekkar vett részt a vetélkedőn. Nyíregyházáról négy kórus jutott el Debrecenbe, és közülük három is díjjal tért haza, ami a szakemberek elismerését váltotta ki.

*

Vidám farsangi multságot rendeztünk február 23-án. Az érkezőket a kört alkotó gyerekek játékdalai fogadták. A fiataloknak a magnetofon szolgáltatott táncra „ingerlő” színes muzsikát. Kitűnően érezték magukat a belső teremben sakkozóink is. A tombola sorsolását nagy érdeklődés és izgalom kísérte. Fortuna a budapesti sors társaknak kedvezett, nekik juttatta a fődíjat. A résztvevők egy kellemesen eltöltött este emlékével tértek haza.

*

A sportegyesület taggyűlésére február 28-án került sor. Az évi munkáról szóló beszámolót Jakab Mihály tartotta meg. A turista szakosztály tevékenységét értékelve elmondta, hogy két nagyobb kirándulást szerveztek: Gyulán négy napot és Hajdúszoboszlón hat napot töltöttek el. A szakosztály hat tagja részt vesz a „Korok, Tájak, Múzeumok” című sportmozgalomban.

Eddigi eredményük három bronz és három ezüst érem. A megyei természetbarát szövetség értékelése alapján turistáink 1500 Ft külön támogatásban részesültek. A szakosztály a teljesített túranapok alapján az 1978-ban elért 109 ponttal szemben 1979-ben 266 pontot szerezett.

A sakk-szakosztály a megyei bajnokság B-csoportjában hét csapat között a tizenkét mérkőzésen elért eredményei alapján 2,5 pontkülönbséggel a harmadik helyen végzett.

Az eredmény is mutatja, hogy aktívabb és fegyelmezettebb hozzáállással másodikok is lehettek volna. A nyírbátori emlékversenyen is részt vett egy négy játékosból álló csapat, de sajnos helyezést nem ért el.

A beszámolót követő vitában többen foglalkoztak a sakk-szakosztály problémáival. A tisztújítás során ismét Jakab Mihályt választották meg a turista szakosztály élére. Jakab Bertalan lemondását elfogadták és a sakk-szakosztály vezetését Gorzó Jánosra bízta.

Az igen tartalmas lanácskozás Klepács András, megyei szervezetünk megbízott titkárának zárszavával ért véget.

Molnár Zoltán

*

VAKOK ÉS HALLÁSSÉRÜLTEK FARSANGI TALÁLKOZÓJA SZOLNOKON

Ebben az évben is híven követjük a szervezetünknel kialakult hagyományt. Február 23-án a Hallássérültek Szervezetével közösen Vakok és Hallássérültek Napját szerveztünk farsangi esttel egybekötve. A Nemzeti Étterem belső termében volt a találkozó.

Vacsora előtt a kultúrsoport tagjai szórakoztatták a jelenlevőket. Ért Istvánné és Ferenczy Istvánné énekelt, Ferenczy István harmonikázott, Kása József hegedült. Décei Eszter és édesanyja citerán játszott, szavallatokkal közreműködtek: Fehér Imre, Tóth András bácsi és Mizsei Margit. Vacsora után táncoltunk, beszélgettünk és énekeltünk.

A kellemesen eltöltött este bizonyítéka volt a két szervezet jó kapcsolatának Szolnok megyében.

Váradi Gyuláné
titkár

*

HAJDU-BIHAR MEGYEI TUDÓSÍTÁS

A Nemzetközi Nőnap alkalmából intézetünk lakóbizottsága március 7-én délután kis ünnepséget rendezett a női lakók részére. Az ünnepi beszédet Agárdi Mihály tartotta,

majd minden ünnepeltnek hóvirágcsokrot adott át.

Farsangi bál a debreceni Vakok Intézetében.

Az ember társas lény. Általában bérházakban, kollégiumokban, szociális otthonokban, nyáron kempingekben él. A nagy tömegben való előfordulás okozza azt, hogy néha időzavarban szenvedünk. Nem tudjuk, hogy mikor van nyár, mikor van tél. A különböző ünnepek sincsenek mindig pontosan időzítve, mert ide-oda csúszkálnak, hol előre, hol hátra... Ember legyen a talpán, aki eligazodik köztük! Ennek az időzavarnak köszönhető, hogy mi csak március 8-án rendezhettük meg farsangi bálunkat, amikor mások már régen el is felejtették...

A farsangi rendezvény szervezését Bújdosó Mária, nevelő tanárunk irányította. A lakóbizottság részéről a szervezésben kiemelkedő munkát végzett Agárdi Mihály. Sok izgalom után végre felvirradt a nagy nap, március 8-a. Délután három órakor már tele volt a lakókkal és a meghívott vendégekkel a máskor is nagyon szép, de most valóban hangulatosan feldiszipített ebédlőnk. A műsor fél négykor kezdődött. Konferanszunk Donkó Jenő, hű maradt önmagához és hagyományaihoz, mert a saját szerkesztésű vidám összekötő szövegét jó ízű, természetes humorral adta elő. A műsorközlő szövege remek görbe tükre volt az intézeti életnek. Megkapta a magáét mindenki, a lakóktól kezdve az igazgatóig. A vidám műsorban jelenetek és zeneszámok váltogatták egymást. A mi fiataljaink mellett a debreceni Kossuth Lajos gimnázium diákjai is szerepeltek. Műsor után disznótoros vacsora és farsangi fánk várta a vendégeket és a lakókat. Ezután nótamuzsika, tombola és tánc következett.

A zenét a Vakok és Gyengénlátók Hajdú-Bihar megyei Szervezetének zenekara szolgáltatta Szuromi Sándor vezetésével.

Ezen az estén mindannyian jól szórakoztunk.

Szonda Klára

Hogy sorsuk szebb legyen

(A SZERKESZTŐSÉG
POSTÁJÁBÓL)

(Megjelent a Heves megyei Népújság 1980. március 8-i számában.)

*

Havonta csaknem százan jönnek össze Gyöngyösön az új művelődési ház egyik termében a városban és a környékén lakó vakok, gyengénlátók. Ha esik, ha fúj, Karácsondról és Gyöngyöshalászról, Detkről és Orosziból útra kelnek a barátok, a sorstársak, hogy pár órát együtt legyenek, tervezgessenek s elmondják, kivel mi történt az elmúlt hetek alatt.

A szövetség tagjai valamennyien vöröskeresztesek, s így rendszeresen hallgatnak orvosi előadásokat, s túl a rendelési időközön, tanácsokat kapnak.

Tervezetik, szépítgetik életüket, irodalmi műsorral teszik színesebbé, s nem marad el a jogi tanácsadás sem, mely igyekszik könnyíteni ügyes-bajos dolgaikon.

Már most tudják, hogy hol lehet jelentkezni azoknak, akik részt vesznek a kedvezményes üdültetésben, s nem maradnak ki a gyógyfürdő igénybevételeből sem, mely Egerben lesz, s részükre teljesen ingyenes.

Terveik között szerepel továbbá egy békéscsabai utazás, júliusban az egri vakok napjának megünneplése, kirándulás Parádra és a debreceni virágkarneválra. Terveznek szalonnasütést Galyatetőn s egy tátrai túrát.

Erdős Tivadarné
Gyöngyös

DR. KOVÁCS MIKLÓS

A társadalombiztosítás időszerű kérdéseiről

1. Új rendelkezés a nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasok nyugdíjának folyósításáról

A nyugellátások folyósításával kapcsolatban a 17/1975. MT sz. rendelet 202. § (1) bekezdése általános szabályként úgy rendelkezik, hogy a munkaviszonyban, a szövetkezet tagsági viszonyban vagy a bedolgozóként foglalkoztatott öregségi, rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjas nyugdíját minden naptári év első napjától (jan. 1-től) mindaddig teljes összegben kell folyósítani, amíg a foglalkoztatás ideje a naptári év folyamán a 840 órát, a SZOT által meghatározott egyes munkakörökben pedig az 1260 órát nem haladja meg. Abban az esetben, ha a nyugdíjas a reál irányadó foglalkoztatási keretet kimeríti, a kimerítés időpontját magában foglaló hónap első napjától a naptári év végéig az öregségi nyugdíjat szüneteltetni kell részére, a rokkantsági nyugdíjat egyharmad részére, a baleseti rokkantsági nyugdíjat pedig fele összegére korlátozva kell folyósítani.

Amint láttuk, a jogszabály a nyugdíj szüneteltetése, illetve korlátozva történő folyósítása szempontjából csupán a nyugdíjas munkában eltölthető idejét határozza meg, de nem tartalmaz semmiféle korlátozó rendelkezést arra vonatkozólag, hogy a nyugdíjas a reál irányadó foglalkoztatási kereten belül milyen összegű munkabért érhet el. Az ilyen irányú szabályozás tárgyában megjelent az 52/1979. MT sz. rendelet, humánusan korlátozza a nyugdíjasok egyrészénél elérhető kereset összegét. Az új rendelet ismertetése előtt nyomatékosan hangsúlyozni kell, hogy a fentebb leírt nyugdíjfolyósítási főszabályok továbbra is hatályosak, (vagyis a nyugdíjfolyósítás szempontjából az évenkénti 840 óra, illetve 1260 óra foglalkoztatási keret továbbra is irányadó), a most megjelent keresetkorlátozó rendelet éppen a nyugdíjfolyósítási főszabályok kiegészítéséül szolgál.

A látszólag bonyolult, de valójában egyszerű jogszabály úgy rendelkezik, hogy „a nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasnak a nyugdíját a reál irányadó foglalkoztatási kereten belül addig kell folyósítani, amíg a keresete a naptári év folyamán a 30 000,— Ft-ot, de

ezenbelül is legfeljebb addig, amíg a nyugdíja és keresete együttes összegének a naptári évre számított havi átlaga a 10 000,— Ft-ot nem haladja meg”. (A 17/1975. MT sz. rendelet 202. § (3) bekezdéssel való kiegészítése.)

A rendelet itt idézett első fordulata az alábbi szempontok szerint értelmezendő.

a) A korlátozó rendelkezés kizárólag a nem fizikai munkát végző nyugdíjasokra vonatkozik. Minthogy a fizikai munkát végző nyugdíjasok nem tartoznak a rendelet hatálya alá, a foglalkoztatási kereten belül bármilyen összegű keresetet elérhetnek. Így nyilvánvaló, hogy abban az esetben, ha a nyugdíjas a naptári év folyamán fizikai munkakörben is és nem fizikai munkakörben is egyaránt dolgozik, reá a korlátozó rendelkezés csak a nem fizikai munkakörben fennálló munkaviszonya, illetve munkabére tekintetében vonatkozik. Pl. ápolónő, majd orvosírnok tevékenységet végez. Ezzel kapcsolatban gyakran felmerül a kérdés, hogy miből állapítható meg az, hogy a nyugdíjas által betöltött munkakör fizikai-e vagy sem. A választ a „Foglalkozások egységes országos rendszere” című, úgynevezett „FEOR” könyv adja meg, amely a jelenlegi összes munkakört tételesen felsorolja (kb. 970-et) a fizikai munkakört 1-es, a nem fizikai munkakört pedig 2-es számjeggyel megjelölve. A korlátozó rendelkezés gyakorlatilag arra a nyugdíjas dolgozóra vonatkozik, akinek a munkaköri besorolása szerinti FEOR száma 2-es számjeggyel kezdődik.

Vak nyugdíjas dolgozókra — akik személyi járadékra is jogosultak —, a korlátozó rendelet nem vonatkozik, mert a 17/1975. MT sz. rendelet 204. § a) pontja alapján nyugellátásukat a munkában töltött időre és a kereset összegére való tekintet nélkül kell folyósítani.

b) Az idézett korlátozó rendelkezés szerint a nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjas nyugdíját az évi 840 óra, illetve 1260 óra foglalkoztatási kereten belül csak addig lehet teljes összegben folyósítani, amíg keresete a 30 000,— Ft-ot meg nem haladja. Ebből következik, hogy az adott tárgyévben a nyugdíjas munkabérének együttes összege a 30 000,— Ft-ot eléri, az ennek időpontját magában foglaló hónap első napjától öregségi nyugdíját szüneteltetni kell.

teltetni kell, rokkantsági nyugdíját pedig egyharmad összegére korlátozva kell folyósítani tekintet nélkül arra, hogy a foglalkoztatási keretet kimerítette-e.

Megjegyzendő, hogy ha a nyugdíjas a naptári év folyamán nem fizikai munkakörben több munkáltatónál végez munkát, a 30 000,— Ft elérése szempontjából a különböző munkáltatóktól kapott kereseteket egybe kell számítani.

c) Az előző b) pontban foglalt korlátozáson túlmenően további megszorítást jelent az új jogszabálynak az a rendelkezése, hogy a nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjas a 30 000,— Ft összegű keresetet is csak azzal a feltétellel érheti el, hogy nyugdíjának és keresetének együttes összege — naptári évre számítva —, a havi 10 000,— Ft-ot ne haladja meg. Ez úgy értelmezendő, hogy a nyugdíjas nyugdíjának és keresetének együttes összege egy-egy tárgyhónapban meghaladhatja ugyan a 10 000,— Ft-ot, de az év tizenkét hónapjának egybevetésével a tizenkétszer tízezer forintot, vagyis a százhuszezer forintot nem haladhatja meg.

Pl. a nyugdíjas havi nyolcezer forint öregségi nyugdíjban részesül, amely egy naptári évben kilencvenhatezer forintot tesz ki. Ezt a felsőhatár-összegként megszabott százhuszezer forintba beszámítva a nyugdíjas már csak huszonnégyezer forintot kereshet az év folyamán nem fizikai munkakörben; ennek túllépése esetén nyugdíját szüneteltetni kell. E példabeli nyugdíjas nyugdíjának viszonylag magas összege miatt az évi harmincezer forintos kereseti összeghatárt nem merítheti ki. A tisztánlátás érdekében hozza kell fűzni, hogy a tízezer forintos havi átlagnak egész évre való vetítését különféle szezonális munkakörök (pincér, idegenvezető stb.) teszik indokolttá.

d) A jogszabály további rendelkezése, hogy „ha a nyugdíjat nem a teljes naptári éven át folyósítják, a harmincezer forint annyiszor havi kettőezeröttszáz forinttal csökken, ahány teljes naptári hónapra nyugdíjfolyósítás nem történt. Ezt kell megfelelően alkalmazni, a nyugdíj és a kereset együttes összege havi átlagának kiszámításánál is”. Az itt idézett jogszabályi fordulat az a)–c) pontokban foglalt rendelkezéseknek egy teljes naptári évnél rövidebb időre való alkalmazására vonatkozik pl. a naptári évben jan. 1-től ápr. 30-ig a dolgozó effektív munkaviszonyban állott, május 1-től pedig nyugdíjra jogosultságát megállapították. Így nyugdíjas minőségben, nem fizikai munkakörben már csak nyolc hónapot dolgozhat ebben az évben. Ennek megfelelően a b) pontban taglalt harmincezer forint helyett — havi kettőezeröttszáz forinttal arányosan csökkentve —, huszezer forint, a c) pontban taglalt százhuszezer forint helyett pedig nyolcvanezer forint lesz ránézve irányadó a kérdéses töredék évben. Az arányos csökkentés egyszerű osztási műveleten alapul: a teljes naptári évre szóló keretösszeget annyiszor egytizenketted részével

kell csökkenteni, ahány hónapon át nem folyósítottak nyugdíjat.

e) A nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjas keretösszege szempontjából keretként figyelembe kell venni a munkaviszonya, ipari-szövetkezeti tagsági viszonya, bedolgozói jogviszonya alapján végzett munkájáért kapott minden olyan pénzbeli és természetbeni juttatást, amely után nyugdíjjáruelékot kell fizetni. Keresetnek minősül a táppénz és a betegségi segély összege is. Az év végi részesedést, s egyéb eredménytől függő részesedést arra a naptári évre kell beosztani, amelyben kifizették. A keretösszeg szempontjából a másodállásban és a mellékfoglalkozásban kapott keresetet akkor is figyelembe kell venni, ha nyugdíjjáruelék-fizetési kötelezettség nem áll fenn.

f) Nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjas esetében a nyugdíj és a kereset együttes összegének számítása szempontjából nyugdíjként kell figyelembe venni az öregségi, a rokkantsági és a baleseti rokkantsági nyugdíjat, mégpedig az időközi emelésekkel felemelt teljes összegben. Figyelmen kívül kell hagyni azonban a nyugdíjjal együtt folyósított özvegyi nyugdíjat, baleseti járadékot, családi pótlékot, házastársi pótlékot, továbbá a házastárs, illetve a gyermek után járó jövedelempótlék összegét. Abban az esetben, ha a nyugdíjhoz kivételes eljárást vagy valamely kitüntetés alapján járó eljárást is folyósítanak, a keretösszeg szempontjából ezt is be kell számítani. Ez alól kivételt képez a Szocialista munka hőse, a Kiváló művész és az Érdemes művész kitüntető cím alapján járó nyugellátás, amelynek összegét a keretösszeg szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. A szóban forgó nyugdíjasok esetében a nyugdíjnak csak a kitüntető cím alapján járó összegét meghaladó részét lehet beszámítani.

Összefoglalásul megállapíthatjuk, hogy a nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasok nyugdíjának folyósítása szempontjából 1980. jan. 1-től a következő három tényezőt kell együttesen vizsgálni: A nyugdíjas elérte-e az évi nyolcszáznegyven óra, illetve egyezerkettszázhatvan óra foglalkoztatási keretet; a foglalkoztatási kereten belül keresete elérte-e a harmincezer forintot, és hogy a harmincezer forint összegű kereset elérése előtt nyugdíjának és keresetének együttes összege naptári évre számítva a havi tízezer forintot meghaladta-e.

2. A foglalkozási keret alóli mentesítés újabb szabályozása

A 17/1975. MT sz. rendelet 204. § — többek között — akként rendelkezik, hogy a munkaviszonyban, a szövetkezeti tagsági viszonyban

vagy a bedolgozóként történő foglalkoztatás idejére és az ez alatt elért keresetre való tekintet nélkül kell folyósítani az öregségi, a rokkantsági, a baleseti rokkantsági nyugdíjat, az öregségi, a munkaképtelenségi, valamint a növelt összegű öregségi és munkaképtelenségi járadékot annak, akinek a nyugdíja (járadék) a SZOT által — a munkaügyi miniszterrel egyetértésben — megállapított összeget nem haladja meg. A SZOT az időközi nyugdíjemelési rendelkezésekkel párhuzamosan, s azokhoz igazodva minden naptári évben megállapítja a felsorolt nyugellátásoknak azt az összeghatárát, amely alatt a nyugdíjas (járadékos) korlátozás nélkül dolgozhat a nyugellátás folyósítása mellett. Pl. 1979. január 1-től a havi egyezerhatszázötven forintot, július 1-től pedig a havi egyezerhatszázötven forintot el nem érő nyugdíjjal rendelkező nyugdíjas volt mentesítve a foglalkoztatási keret alól, s időbeli korlátozás nélkül dolgozhatott fizikai és nem fizikai munkakörben egyaránt. Az új jogszabály ugyancsak munkaerő-gazdálkodási szempontokat figyelembe véve az eddigiektől eltérően rendelkezik. E szerint a foglalkoztatás tartamára és az elért kereset összegére való tekintet nélkül annak a fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasnak a nyugdíját kell 1980. évben korlátozás nélkül folyósítani, akinek a nyugdíja a havi 1720,— Ft-ot nem haladja meg. A nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasok nyugellátását 1980. jan. 1-től csak az évi 840 óra, illetve 1260 óra foglalkoztatási kereten belül lehet korlátozás nélkül folyósítani. A változás lényege tehát az, hogy a foglalkoztatási keret alóli mentesítés hatálya most már csak a fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasokra terjed ki, míg a nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasok e kedvezményben már nem részesülnek. Minthogy az említett módosítás takarékoskosságot, munkaerő átcsoportosulást eredményez, feltétlenül a népgazdaság érdekeit szolgálja.

3. Kérelem a foglalkoztatási keret illetve a keretösszegek módosítása tárgyában

Az évi 840 óra foglalkoztatási keretnek 1260 órára való felemelése iránti kérelmet a munkáltatónak a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatósághoz (1565 Budapest, Váci u. 69—79.) kell benyújtania akkor, ha az érintett nyugdíjas dolgozók száma nem éri el a tíz főt. Abban az esetben, ha a nyugdíjasok száma 10 fő, vagy ennél több, az órakeret emelése iránti kérelmet a Munkaügyi Minisztériumhoz kell előterjeszteni.

A nem fizikai munkakörben foglalkoztatott nyugdíjasokra meghatározott keretösszeg (30 000,— Ft) megváltoztatása tárgyában az illetékes szakminiszter hozhat döntést. A Minisztertanács közvetlen felügyelete alá tartozó országos hatáskörű szervek irányítása alatt mű-

ködő munkáltatók esetében a keretösszeg tekintetében az adott országos hatáskörű szerv vezetője a naptári évre vonatkozóan esetenként személyes hatáskörében engedélyezhet felemelést. Az ilyen irányú kérelmeket minél előbb lehetőleg még a 840 óra foglalkoztatási keret kimerítése előtt ajánlatos benyújtani az illetékes szervhez.

4. Kereső foglalkozást folytatók nyugdíjának folyósítása

Kereső foglalkozásnak számít: a kisipari és magánkereskedői iparigazolvány, a hasznothajtó (hatósági) jogosítvány, ügyvédi stb. munkaközösségi tagsági viszony, mérnöki magángyakorlat, stb. alapján folytatott tevékenység.

A kereső foglalkozást folytató nyugdíjasok nyugdíjának folyósítására más rendelkezések vonatkoznak, mint a munkaviszonyban álló nyugdíjasokéra. Az eltérő szabályozás szerint kereső foglalkozás folytatása esetén

- a) az öregségi, a rokkantsági nyugdíj, valamint a növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadék folyósítását szüneteltetni kell,
- b) a baleseti rokkantsági nyugdíj helyett 4-dik fokozatú baleseti járadékot kell folyósítani.

A nyugdíj folyósítását az iparigazolvány, stb. kiadását követő hónaptól kezdve arra a hónapra kell szüneteltetni, amelyben a kereső foglalkozás fennáll. Ezek a folyósítási szabályok 1980. január 1-től nem változtak. Módosult azonban a kereső foglalkozást folytatóknak nem tekinthető nyugdíjasok köre. Eszerint nem tekinthető kereső foglalkozást folytatóknak az a nyugdíjas, aki

- a) vak- és az iparigazolvány alapján folytatott tevékenységéből származó jövedelme a havi ezerötven forintot nem haladja meg,
- b) működési engedély alapján folytat kizárólag javító, karbantartó vagy egyéb szolgáltató tevékenységet,
- c) gyűjtőkereskedésre jogosító magánkereskedői igazolvány alapján folytat tevékenységet, amelyből származó jövedelme a havi ezerötven forintot nem haladja meg,
- d) szociális indok miatt korábban kiadott engedély alapján nyugdíjának folyósítása mellett folytatott magánkereskedői tevékenységet, ha az ebből származó jövedelmet a havi ezerötven forintot, a nyugdíjának összege pedig 1980. évben a havi egyezerhatszázötven forintot nem haladja meg.

A fentiek közül kiemelendő a b) pontban foglalt működési engedély alapján végzett tevékenység, mert kereseti értékhatár nincs megállapítva, így a nyugellátás korlátozás nélkül folyósítható.

5. Változás a járulék fizetési kötelezettség teljesítésében

Közismert, hogy a dolgozó részére járó munkabér (munkadíj) után egyfelől a munkáltató, másfelől pedig a dolgozó is nyugdíjjárulékot köteles fizetni, amelynek mértékét a jogszabály általában százalékos arányban, egyes foglalkozási ágakban pedig tételes összegben határozza meg. A dolgozót terhelő progresszív nyugdíjjárulék fizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezések nem változtak meg. Ezzel szemben a munkáltatót terhelő járulék fizetési kötelezettség szabályai 1980. jan. 1-től módosultak olyképpen, hogy a munkáltatónak magasabb százalékos mértékű járulékkulcs alkalmazásával kell a járulékot lerónia, a munkabérek és egyéb járulékköteles juttatások után. A munkáltatói járulék mértékének emelkedése általános, de kivételként számos járuléktétel mértéke változatlan maradt. Az új járulékszabályok ismertetését nem tartjuk szükségesnek, mivel azok a dolgozókat nem érintik. Tájékoztató jelleggel közöljük azonban, hogy a háztartási alkalmazott után 1980. jan. 1-től a korábbi 250,— Ft helyett havi 360,— Ft nyugdíjjárulék-átlányt kell a munkáltatónak fizetnie.

6. A bedolgozók biztosítási kötelezettségének új szabályozása

Az 52/1979. MT sz. rendelet többek között arról is rendelkezik, hogy 1980. január 1-től a bedolgozók társadalombiztosítási jogviszonya milyen feltételekkel keletkezik, illetve áll fenn. Eszerint a bedolgozónál a biztosítás a munkába lépés napjától a bedolgozói jogviszony megszűnéséig terjedő időszak alatt azokban a hónapokban, illetőleg azokon a napokon áll fenn, amelyekre keresete a havi 500,—, illetőleg a napi 20,— Ft-ot eléri, továbbá azokon a napokon, amelyeken munkát igazoltan nem végez (pl. betegség miatt táppénzben részesült). Ez a rendelkezés a betegség esetén járó szolgáltatások szempontjából igen lényeges, mert a biztosítási jogviszony fennállása nélkül a jogosultság nem állapítható meg. Maga után vonja azt is, hogy az 1980. január 1-ét követően bedolgozóként eltöltött időből csak azok a naptári hónapok vehetők figyelembe nyugdíjra jogosító időként, amelyekben a bedolgozó keresete az ötszáz forintot elérte. Természetesen a bedolgozó szolgálati idejének vizsgálatánál az 1980. jan. 1-et megelőző időre a bedolgozókra vonatkozó korábbi rendelkezések az irányadók a beszámítás tekintetében. Az elmúlt év végéig a bedolgozó abban a naptári hónapban volt biztosított, amelyben keresete a kétszázötven forintot elérte. Ennek a fenti módon történő módosítását a munkabérek időközi fejlesztése indokolja.

7. 1980. január 1-től hatályos összeghatárok

a) Az öregségi vagy rokkantsági nyugdíj össze-

ge, ameddig a nyugdíjas fizikai munkakörben korlátozás nélkül foglalkoztatható: 1720,— Ft.

b) Ameddig a saját jogú és a hozzátartozói (pl. özvegyi) nyugdíj együttesen folyósítható: 2250,— Ft.

c) A feleség jövedelme, ameddig utána házastársi pótlék állapítható meg: 1360,— Ft.

8. Közérdekű tájékoztatás

Az eddigi tapasztalatok szerint több sorstárs csodálkozott, sőt méltatlankodott amiatt, hogy öregségi, rokkantsági vagy özvegyi nyugdíjának megállapításával egyidejűleg vak személyi járadékának összege csökkent. A tájékozottság érdekében éppen ezért fontos tudni, hogy ha a nyugdíjas nem egy, hanem több nyugellátásra is jogosult, részére az évenkénti kétszáz százalékos rendszeres emelés, (amely legalább havi hetven forint), továbbá a külön jogszabályban meghatározott időközi emelés csak egy nyugellátáshoz, mégpedig a sajátjogú (öregségi vagy rokkantsági) nyugdíjhoz jár. Ennek megfelelően a társadalombiztosítási szerv az öregségi vagy rokkantsági nyugdíj megállapításakor a 32/1973. MT sz. rendelet alapján járó havi 50,— Ft nyugdíjkiegészítést (energiahordozó-pótlék), a 23/1976. MT sz. rendelet alapján járó havi 60,— Ft nyugdíjkiegészítést (húspótlék), a 26/1979. MT sz. rendelet alapján járó havi 180,— Ft nyugdíjkiegészítést, továbbá az évenkénti rendszeres kétszáz százalékos emelés címen legalább havi 70,— Ft-ot, tehát összesen havi 360,— Ft nyugdíjkiegészítést a nyugdíj összegéhez hozzáadja. Ezt követően a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a saját jogú nyugdíjat és a vakok személyi járadékát egyesíti, s a két ellátást 753-mal kezdődő új törzsszámon folyósítja. Mint-hogy az időközi emelés (amely 1980-ban havi 360,— Ft-t tesz ki) csak a saját jogú nyugdíjhoz jár, s ezt a vak nyugdíjas az öregségi vagy rokkantsági nyugdíjhoz meg is kapta, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság az egyesítés után a felsorolt időközi emeléseket a vakok személyi járadékához már nem folyósíthatja. Ez a magyarázata annak, hogy öregségi vagy rokkantsági nyugdíj megállapítása esetén az addig a vakok személyi járadékához járó, összesen havi 360,— Ft időközi emelés megszűnik, illetve a személyi járadék összege ennyivel csökken 1980-ban. Hozzá kell fűzni, hogy az egyesítés után a személyi járadék csökkentett összege nem emelkedhet, mivel ettől kezdve az időközi emelések már az öregségi vagy rokkantsági nyugdíj összegét fogják növelni.

Nyugdíj iránti igény bejelentés benyújtása előtt tanácsos a fentieket szem előtt tartani.

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI

Sorozatunkban most először jelentetünk meg írást Aszódi László Antaltól. Sorstársunk Budapesten, 1952. április 18-án született munkás szülők gyermekeként. Jelenleg Gyömrőn él és a Phylaxia Vállalatnál dolgozik, mint vegyipari gépkezelő.

1978-tól a Pest megyei Hírlap, illetve annak különkiadása, a Monori Hírlap társadalmi tudósítójaként dolgozik. Eddig körülbelül 150 írása jelent meg.

Aszódi László Antal nevével a „Megyei szervezeteink életéből” című rovatunk olvasói is rövidesen találkozni fognak, mint lapunk Pest megyei tudósítójával.

Fogadják szeretettel bemutatkozó írását.

Túl a kerítésen

Mintegy négy órai kemény, tempós munka után végre elcsendesedett a gépterem. Még egyszer ellenőrizte a készülékeket, a kontrolláló műszereket, majd a bóbiskoló ügyeletest magára hagyva lekúszott a tűzletrán a hátsó udvarra. Amerre ment, mindenütt leoltotta a külső munkahelyi világítást. Megkerülte a raktárépületet, s ahogyan a többiektől látta, a lépcsőzetesen egymásra rakott hordók hátán fölkapaszkodott a kerítés tetejére.

A sötétség sejtelmesen, félelmesen halgatott körülötte. Alatta, a lyukacsos téglakerítés tövében, a terebélyes lombú akácfák, a sűrű bozót árnyékában mélyebb, izgalmasabb volt a sötétség mint másutt.

Az élő sövényen túl, a földeken, le nem tört kukoricás levelei hajladoztak, susogtak az enyhe esti szélben. Hullámozott a növénytömeg mint a tenger. Az égbolt teljesen tiszta volt, felhőfoszlányt sem lehetett látni, de a végtelen magasságban ragyogó csillagok fényét elhomályosította a kivilágított város fölé boruló fénykúpola.

A főút felől a gyér éjszakai forgalom neszei, az üzemből a gépterem halk, egyhangú zúgása hallatszott. Egyébként teljes volt a háborítatlan csönd, a sötétség.

Fönn kuporgott a kerítés tetején, féllábbal egy hordónak támaszkodva, de hiába erőltette szemét, nem látott semmit. Hirtelen ötlettel előkapta a zseblámpáját. Közvetlenül a lába alatt bele világított az átlátszatlan feketeségbe. Néhány másodpercre maga is elvakult a fényfelvillanástól, majd amikor szeme hozzászokott a káprázatos világossághoz kutatni kezdett a bozót alján. Egyszer csak megtorpant a tovasuhanó fénykéve. Megrettent. Ijedtében majdnem elejtette a lámpát, de azért elszántan tartotta maga előtt, mint valami veszélyes fegyvert. Odalent, a kerítés tövében egy rongyos, egérrágtá heverőn, fakult nylonfóliába takarózva egy ember feküdt. Teljesen biztonságban érezhette magát, mert mint a macska összegömbölyödve aludt. Lélegzete nyugodt volt, egyenletes szuszogása az adott szituációban szinte már természetellenesnek hatott. Megdöbbsent az élő

Az éjszakai csoportnak az volt a kedvenc szórakozása, hogy „pásztorórára” odalátogató szerelmeseket lessenek meg, és másnap színes élménybeszámolót tartsanak a látottakról. Persze, jól tudta mindenki, hogy a fele sem igaz a sok mesének, de nem az igazmondás volt a lényeg. Ilyenkor a mesélő egy rövid időre az érdeklődés középpontjába kerülhetett, ami a rendes, dolgozó hétköznapiakon nemigen fordulhatott elő. A nap embere lett a sikeres leleselkedő. Lépten-nyomon megszólították, faggatták a részletekről, „szaktanácsokat” kértek tőle. Jó dolog volt tündökölni a népszerűségben. A nap hőiséhez ilyenkor még haragosai is barátságosan, bizalmaskodva, szinte tisztelettel közeledtek.

Szórakozott az üzem. Mégpedig igen jól, a kerítésen túlon látottakon. Pedig néha komoly események játszódtak le odakint a bokrok alatt. Egyszer vagy féltucat csavargó fiú és egy lány telepedett le a sűrűbe. Napokig éltek ott anélkül, hogy valaki megkérdezte volna tőlük, hogy mit keresnek ott, kicsodák ők, vagy egyáltalán miből élnek meg, ha nem dolgoznak? Gyakran megesett, hogy a fiúk odacsalogatták a környékbeli lakótelepekről a fiatal tapasztalatlan lánykákat, s bizony jó, ha csak értékeiket, pénzüket vették el, ártatlanságukat nem!

ember láttán, holott, tulajdonképpen azért mászott föl a kerítésre, hogy élő embereket lessen meg.

Bár nem látta a csavargó arcát, azonnal ráismert jellegzetes alvásközbeni testtartásáról, szuszogása egyedi sajátosságairól, s nagyjából kivehető testalkatáról.

— Ez a Csucus! Villant át agyán a felismerés. Borzongás futott végig a gerincén arra a gondolatra, hogy volt munkatársa, aki alig három napja lépett csak ki a vállalatától, ott alszik a bokor alatt. Tudta, hogy nem régen még a vállalat munkásszállásán lakott, s onnan azzal a váddal kellett eljönnie, hogy férfi szobatarsaival tartott fenn „szorosabb” kapcsolatot. Természetesen nem volt igaz a vád, de a gondnoknak nem is az volt a lényeg, hogy valódi-e, vagy csak kitalált az állítólagos rajtakapás esete?! Nem szerette Csucsut. A szerencsétlen fiúnak — mitagadás — sok olyan furcsa szokása volt, ami nem fért össze a szálló házirendjével.

Csucus folyamatos háromműszakban dolgozott, s akármikor ért haza a szállóba, első dolog volt bekapcsolni a magnóját. Ezt sokan nem tudták neki megbocsátani, pedig egyébként kenyérrekenhetően barátságos, és a vele szemben emberségesekhez ragaszkodó volt. Imádta a zenét. Mondhatni az töltötte ki egyébként üres életét. Nem lehetett különösebben műveltek mondani, de igen jól tájékozódott a napi politikában, szakmáját értette, csak éppen ahhoz is értett, hogy miként bujjon ki a felelőségteljes munkák alól. Mindenkiel szívesen barátkozott, aki csak egy jó szót is szólt hozzá, vagy az érdekében. Csendes zárkózott magatartása mégis inkább a gúny, a megvetés tárgya volt gyakran a munkatársak egymás közötti beszélgetései során. Nővel sohasem látták, s ha a gyengébb nemről beszéltek előtte, szégyenlősen elpirult, s igen-igen zavarba jött, ha valaki netán legutóbbi „kalandja” részleteit mesélte el olyankor, amikor ő is a társaságban volt.

Önmagáról szinte sohasem beszélt. Majdnem két évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy egyik, vagy másik kollégájának elmondjon valamit életéről, múltjáról. De ha ez megtörtént, akkor csakis olyan embernek beszélt, akivel gyakorlatilag már egy tálból evett, éjszaka egy sarokban aludtak, s bár sohasem ivott sokat, de az új barát kedvéért együtt ittak alkalmanként. Csucusnak nagyon hamar a fejébe szállt az ital. Ilyenkor szinte teljesen elvesztette tudatát, emlékezőtehetségét, s mondták, hogy így végre sikerült őt összehozni valami „éjszakai pillangóval”. A következmény megdöbbentő volt. Nem tudni mi történhetett ott azon a bizonyos légy-

otton, de attól a naptól kezdve egyre gyakrabban fogadta el a piát, ha odabent megkínálták, s a szállóban is többször megszólták amiért itasan ment haza. Végül is ez lehetett az egyik ok, hogy nem tetszett a képe a gondnoknak, no meg az, hogy az ott lakó külföldi diákokkal sokkal jobban kijött mint a többiek.

Egy félévvel az előtt, hogy kilépett az üzemből, legjobb barátjának beszélt egy keveset magáról. Így tudták meg sokan, hogy egy alig 10 házból álló bakonyi kis faluban született. Apja tanító a kis településen, anyja szintén. Őt is tanárnak szánták, de közbejött valami, amiért úgy hitte örökre el kell hagynia a falut. Nem tudta elviselni, hogy az esküvőjén csalta meg a felesége a legjobb barátjával. Azóta menekül a világ elől, ki a nagyvilágba, s úgy lehet önmaga elől az állandó vándorlásba. Több mint negyven munkahelye volt az alig negyven évével. Volt szénbányász, uránbányász, dolgozott vasműben a kemence mellett, és valami laboratóriumban. De soha sem erőltette meg magát a munkában. Nem ismerte a munka, az alkotás gyönyörűségét. Úgy élt egyik napról a másikra, mint akinek a lét csupán egy pillanatnyi állapotot jelentett amit el kellett fogadni úgy ahogyan van, de különösebben nem érdekelte, hogy hol, hogyan, miből és egyáltalán miért él? Mégis jól élt. Néha úgy tűnt a kollégáknak, hogy jobban élt mint akinek céljai, reményei, vágyai vannak, s azok sohasem teljesülése miatt hajszolta, üzte önmagát. Csucus negyvenéves volt, amikor kilépett, de érdekes módon legfeljebb harminckettőnek nézett ki. Pedig aki csak egy kicsit is kiismerte, az jól tudta, hogy egy belülről teljesen kiégett, összeroppant emberi roncs valószínűtlenül szép külsővel, zavaros fejében gyermeteg álmokkal, s megdöbbentően naiv jóindulattal az emberek iránt, pedig ember volt az, ami elpattantotta azt az életfonalat, amely a földi lét valóságos talaján tartotta volna.

A leselkedő sokáig nézte még a békésen szunyókáló alakot a rossz heverőn, majd hirtelen elhatározással lekászálódott a hordókról, ugyanazon az úton amerre jött visszament a géptermbe. Amerre ment, mindenütt bekapcsolta a külső világítást, s fölűszórt a tűzlétrán.

Csucusról még hallott néhányszor, hogy hol itt, hol ott találkoztak vele a kollégák, majd lassan elfelejtődött a neve. Csupán a rossz heverő nem lett elfelejtve. Azóta is naponta kijárnak oda a kollégák, s lesik, nem támad-e kedve valakinek használni a rozoga fekhelyet. Soha senki nem tudta, hogy Csucus egy éjszakát ott töltött a kerítés alatt.

Aszódi László Antal

VÁRADI PÉTERNÉ

Gyermekruházat

Vissza a babaruhát? *

Hódít az angolpólya *

Ez is presztizskérdés

I.

Van-e csecsemődivat? Ha nem is olyan gyorsan változik, mint a hölgyek öltözködése, mindenesetre koronként és országonként eltérnek a gyermeköltöztetés szokásai. Míg egykor a spártaiak meztelenül hagyták az újszülöttet — mondván, így edződik —, más népek szorosán befászlították úgy, hogy még kezét, lábát is leszorították. Néhány évtizede még Magyarországon is hosszú hónapokra biztonságos puha pólyába tették a kicsiket, sőt számos országban még ma is ezt ítélik helyesnek. A Szovjetunióban például, ahol az időjárás zordsága is indokolja, jóval tovább tartják pólyában a csecsemőket. Ugyanakkor Kubában ez ismeretlen dolog. A hazai orvosok többsége mostanában már a néhány napos újszülöttnek is jóval szabadabb mozgást engedő könnyű anyagból készülő angolpólyát javasolja.

A gyermekruházat kialakításában napjainkban szerencsére a korábbiánál meghatározóbb szerepe van a célszerűségnek. A tervezésnél elsődleges szempontként veszik figyelembe a kicsinyek nagy mozgásigényét, és senkinek sem jut eszébe olyan, a felnőttek divatját utánzó, sokszor kényelmetlen, páncélszerű ruhakölteményekbe bújtatni a gyerekeket, mint azelőtt. Míg egykor bíborba, bársonyba, nehéz selymekbe öltöztették a fejedelmi család újszül-

öttjét, a nincstelének néhány rongyba burkolták be csecsemőiket. Manapság nehéz lenne a csecsemők ruházata alapján ítélni a szülők anyagi helyzetéről, hiszen sokszor éppen a szűkösen élők csinálnak „presztizskérdést” a gyermeköltöztetésből.

Gépben mosható

A legkisebbek divatjába szerencsére az orvosok sokkal inkább beleszólnak, mint a tervezők. A leghíresebb gyermekruházatkodással foglalkozó cégek is csak orvosi kísérletek, kutatások után kezdenek új anyag, új termék gyártásába. A nyugat-európai Absorba-cég például szaklapokban számolt be arról, miként vizsgálták hosszú időn keresztül a csecsemőöltözködést gyökeresen átalakító stretchfrottir tulajdonságait. A körülbelül egy évtizede felfedezett új anyag készítéséhez 80 százalékban természetes, 20 százalékban pedig szintetikus szálakat használnak fel. A kísérletek azért tartottak sokáig, mivel szintetikus szálak — amelynek érintése kellemetlen a gyermek bőrének — úgy kellett az anyagba szőni, hogy ne a bőrrel érintkező részre kerüljön, hanem a túlsó oldalra. Ebből az anyagból már lehetett testhez álló, ugyanakkor a gyermek mozgását nem gátló rugdalózót varrni.

Magyarországon 1974-től a Békéscsabai Kötöttárugyár készíti a stretchfrottirt, és újabb

divatosabb változatát, a nyírott plüss, amelynek összetétele hasonló, csak felülete nem hurkos, hanem selymes fényű, bársonyos tapintású. Néhány esztendeje még hosszú sorok álltak a Hófehérke boltok előtt, ha külföldi, plüss gyermekruha érkezett. Ma, amikor már jóval bővebb a választék, a kereslet némileg visszaesett. Az élénk, gyakran több szín keverékéből készülő rugdalózót, ugyanis nem lehet mosógépben mosni, hamar tönkremegy, megfakul. A csecsemők öltözetét naponta gyakran többször is váltani kell, így az anyák szívesebben veszik azt a bébiruhát, amely gépben, magas hőfokon is tisztítható.

Talán ez is indokolja az újabb „csecsemődivat-hullám” megjelenését. A nyugat-európai országokban ugyanis már újra hódítanak a természetes alapanyagokból, kartonból, flanellből, pamutból varrt, mulatságosnak tetsző, török bugyogószerű rugdalózók.

A hazai kínálat az elmúlt esztendőben rendkívül gyors ütemben fejlődött. A Minisztertanács 1973-as határozatát (amely feladatul tűzte ki a hiányok megszüntetését, a kínálat bővítését, a korszerű, könnyen kezelhető, célszerű, a követelményeknek jobban megfelelő csecsemőruházati cikkek arányának növelését), gyors tettek követték. A Magyar Divat Intézet a csecsemőotthonok Országos Módszertani Kutatóintézete orvosainak segítségével kísérleti modell-

gyűjteményt állított össze. A modellek gyártása 1974-ben meg is kezdődött, zömében a Békéscsabai Kötöttárugyárban.

Új mérettáblázat

A fogyasztók lapja, a Nagyító éppen a közelmúltban vizsgálta, hogy milyenek a hazai csecsemőruhák. Megállapították, hogy a legkedvezőbben a csecsemőrugdalózók és tipegők nyersanyaga változott. Csökkent a fiziológiai szempontból kedvezőtlen, csakis szintetikus szálból készülő termékek aránya, és nőtt a választék a pamutból és a kevés szintetikus szál felhasználásával készülő ruhákból. Tetszetősebbek, esztétikusabbak a bébiruhák. A hagyományos kék- és rózsaszínű helyett mindinkább a tarka, élénk színű, gyermek- és állatfigurákkal díszített öltözetek vannak túlsúlyban. A szép külső megjelenés értékét azonban gyakran lerontja, hogy rosszul záródik a ruhácska, gyenge minőségű a varrocérna, ha megizzad a baba, elszíneződik a rugdalózó, vagy éppen a rosszul megválasztott kötéstechológia miatt nem elég rugalmas a ruha. Nehezíti a vásárlást, hogy a csecsemőruhákra nincsenek szabványelőírások, a méreteket kor szerint állapítják meg. Az azonos súlyú gyerekek között azonban testalkatban lényeges eltérések vannak. Bár a Magyar Divat Intézet közreműködésével már 1978 óta készül az új mérettáblázat (állítólag már készen is van), amely igazodik majd a KGST-szabványokhoz, bevezetése egyelőre késik.

Ahogy nőnek a gyerekek, úgy szaporodnak az öltözködési gondok. A 2—6 éves korosztály még viszonylag kedvező helyzetben van. Tetszetős kertész-nadrágokat, ruhácskákat árulnak számukra. Különösen a népművészeti és háziipari szövetkezetek varrnak ízléses, népi motívumokkal, hímzésekkel, rátétekkel díszített gyermekholmikát, amelyek nem csupán ná-

lunk kedveltek és keresettek, hanem külföldön is (a Hungarocoop évente 7 millió darabot exportál).

Az évek óta divatos kordbársonyból még mindig szűkös az ellátás. (Magyarországon egyedül a Patex székesfehérvári részlege gyárt kisebb mennyiséget, de immár harminc esztendeje exportálja ugyanannak a vevőnek.) A belföldi forgalomba főként kínai és cseh kordból készülő termékek kerülnek.

A tréningruha, gyerekek és felnőttek egyaránt praktikus öltözete, hónapok óta a hiánycikkek listáján szerepel. Pedig a legtöbb óvodában kötelezően írják elő (olykor csoport szerint a szint is meghatározva, hiszen egyedül is fel tudják venni magukra a gyerekek. (Igaz, egésznapos viseletre tervező és orvos egyaránt a vállon csukódó nadrágot javasolja, mivel jobban védi a kicsinyek derekát a megfázástól, mint a csúszkáló mackónadrág.) A hiányt fokozta, hogy az energiatakarékosság miatt kevésbé fűtik a lakásokat, így aztán odahaza kicsinyek és nagyok kényelmes melegítőbe bújnak. Ha hozzájutnak. Erre az esztendőre biztonságos ellátást ígérnek a gyártók, és a tervek szerint a Váci Kötöttárugyár, valamint a Hódiköt a tavalyinál 570 000 darabbal több, azaz 2 770 000 tréningruha szállítását vállalta.

A gyermekfehérnemű beszerzése szerencsére könnyebb feladat, mint a mackóruháé. Kiválasztásánál elsődleges, hogy kellemes viseletű legyen, ne gátolja a bőr párolgását. A Magyaróvári Kötöttárugyár színes pamut alsóneműi, a Habselyem és Kötöttárugyár Patilon fehérneműi mellett elsősorban kínai és jugoszláv árúk szélesítik a választékot. Szerencsére ma már a kislányokra is többnyire pamuttrikót adnak a néhány esztendeje még divatos nylon kombiné helyett. Bár a lánykabluók, fiúingecskék többsége már korszerű alapanyagból (ba-

tisztból, kötött-hurkolt anyagból) készül, az egészségtelen nylon ingekből is évről évre nagy mennyiség fogy, főleg vidéken. Kétséges, hogy azért veszik-e a szülők, mert ahogy a kereskedők állítják, ez a divat arrafelé, vagy azért, mivel csak ezt találják az üzletben? A fehér nylon inghez sokfelé még kényelmetlen sötét öltönyt viselnek ünnepre, s ha a négy-, öt éves gyermek nyugós, nyafogós, a szülők még csodálkoznak, mi lelte kicsinyüket. Pedig csak az ésszerűtlen öltözetben érzi rosszul magát.

Híres „híröskék”

Bár az elmúlt esztendőben nagy léptekkel fejlődött a gyermekcipők gyártása, még mindig sok készül merev talppal, kemény bőrből. A csecsemő és a kisgyermek lábbelije viszont akkor megfelelő — mondják az orvosok —, ha könnyű, puha és hajlékony talpú. Így jól tudja mozgatni ujjait és a lábfej valamennyi izmát, ezeknek erősödése pedig kedvezően befolyásolja a lábboltozat kialakulását. A baba első cipőjét, amelyet szattyanbőrből célszerű készíteni, legfeljebb maszекnál vehetik meg a szülők. Bár a kereskedelmi börtéken évente bemutatnak ilyeneket, a kereskedők nem rendelnek belőlük. A nagyobbaknak már legalább van miből válogatni az üzletekben. A Kecskeméti Cipőipari Szövetkezet „Híröske” cipői például a vevők körében is híresek lettek szép kivitelük, jó formájuk miatt. Vajon miért árulnak kemény lakkcipőt kicsinyeknek? És miért áldozott le a hócipők divatja, a gyerekek legpraktikusabb téli viseletéé? Igaz, vehetnek helyette kiscsizmát, néha egészen szép formájút, legfeljebb rajta a gondos figyelmeztetés: jobb, ha nedves időben nem használják...

(Folytatjuk)

Megjelent a „Magyarország” c. folyóirat 1980/9. számában.

GERDELICS FERENC:

TÁJÉKOZTATÁS A BUDAPESTI TÖMEGKÖZLEKEDÉS VÁLTOZÁSÁIRÓL

Az Észak-déli Metró új, 4765 méteres szakasza a Nagyvárad-tér, Kőbánya—Kispest vasútállomás között 1980. március végétől üzemel.

A Metró egyes állomásai közötti távolságok a következők:

Nagyvárad tér—Könyves Kálmán krt.	628 m
Könyves Kálmán krt.—Ecséri út	958 m
Ecséri út—Pöttyös utca	620 m
Pöttyös utca—Határ út	606 m
Határ út—Kispest-Kőbánya	1753 m

A szakaszon tehát öt állomás van, ezekből a Könyves Kálmán krt-i úgynevezett másfeles mélységű, az Ecséri úti, a Pöttyös utcai és a Határ úti közvetlen felszín alatti, a kőbánya-kispesti végállomás felszíni kialakítású.

A pálya a Nagyvárad tér és a Határ út között felszín alatti vezetésű, a Határ út és a végállomás között pedig felszíni vezetésű.

Az Üllői út Határ útig tartó szakaszán megszűnik a villamosforgalom. A Kispest, Pestimre, Pestlőrinc felé utazók a Határ úttól folytathatják útjukat a villamosokkal.

A 42-es, 50-es 52-es villamosok végállomása helyén a környezethez illő park és autóparkoló épül.

A Nagyvárad tér csatlakozó közlekedése

A metróhoz csatlakozó felszíni tömegközlekedési eszközök közül megmarad és továbbra is eredeti útvonalán jár a 24-es villamos, amelynek megállója mindkét irányban a Nagyvárad tér átépítésének befejezése óta már végleges helyén, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem homlokzati része előtt található.

A metró érintő autóbuszjáratok közül változatlan útvonalon, a Dráva utca és a Dandár utca között halad a 33-as. Nagyvárad téri megállója, a Dandár utca irányába, az Asztalos János Ifjúsági Park Mező Imre úti oldalánál található.

Visszafelé az Orvostudományi Egyetem homlokzata előtt van a járat megállója.

Az egyetem Nagyvárad téri oldalánál van a 89-es végállomása. Ez a járat a Diószeghy Sámuel utcán át a Népszínház utcáig közlekedik.

A 182-es éjszakai járat autóbuszai a Duna utcai végállomás felé tartva ugyancsak az egyetem Nagyvárad téri oldalánál állnak meg. Visszafelé a Kőbánya-Kispest MÁV állomás irányában, a Mező Imre úton, az egyetem homlokzata előtt állnak meg.

A Könyves Kálmán körút csatlakozó közlekedése

A Könyves Kálmán körüti megállóig utazó a metrószerelvényből kiszállva egy nagyjából kör alakú aluljáróba jut. Ebből két kijárat vezet az FTC pályához, kettő az Állami Pénzverde, egy-egy a Híradó és a Dokumentumfilmgyár sarkához, illetve a Népligethez és a villamosmegállókhöz.

A felszíni tömegközlekedési eszközök közül itt lehet átszállni a 23-as villamosra, amely az építkezés miatt évekig megosztott pályán járt, de rövidesen ismét eredeti útvonalán közlekedik a Baross tér és a Közvágóhid között. Megállóit külön helyezték el: a Baross tér felé tartó szerelvényeknek az FTC pálya, a Közvágóhid felé haladóknak pedig a Pénzverde oldalához.

A népligeti kijáraton érhető el a 75-ös trolibuszjárat végállomása. Leszállóhelye a Ligetben, felszállóhelye a Könyves Kálmán körúton van.

Az 55-ös és az 55-ös gyorsautóbuszok végállomását ugyancsak a Ligetben, a 75-ös trolibuszok leszállóhelye mellett alakították ki. E trolibuszjáratok útvonala változatlan.

A 182-es éjszakai autóbuszjárat megállója a Duna utca felé az Üllői út népligeti oldalánál, Kőbánya-Kispest MÁV állomás felé az Üllői út filmgyári oldalánál található.

Az Ecséri út csatlakozó közlekedése

Az Ecséri úti metróállomás az Üllői út üzlet-ház felőli oldalán kapott helyet. Aki az utca-csarnokból az ABC-áruház oldalán lép a felszínre, néhány méteres gyaloglással, a templom oldalánál a 13-as villamos megállóit találja.

Mindkét irányba — az Őrs vezér tere és a Használtcikk piac felé — itt lehet felszállni.

Ugyancsak itt van a 189 és a 189/a jelzésű Aszódi utcai végállomás felé tartó autóbusszjáratok megállója. A másik irányba utazók a Ceglédi út oldalán, a 100-as posta előtt lévő autóparkolónál találják a buszmegállót.

A 189-es autóbusz az Aszódi út és a Táblás utca, a 189/A az Aszódi út és a Logobó utca között jár. A 81-es jelzésű, Üllői út és a Lobogó utca között közlekedő autóbusszjárat megállója az Üllői út ABC-áruház felőli oldalán található.

Ugyanitt kapott helyet a Kőbánya-Kispest MÁV állomás felé tartó 182-es éjszakai autóbusszjárat megállója. A Duna utcai végállomás felé tartó éjszakai járat megállója pedig az Üllői út 100-as posta felőli oldalán található.

Pöttyös utca

Ehhez a metrómegállóhoz felszíni tömegközlekedési eszköznek nincs csatlakozása. Ez a megálló a nagy lélekszámú lakótelep utasforgalmát szolgálja.

A 182-es éjszakai autóbusszjárat megállói itt is megtalálhatók az Üllői út két oldalán.

Határ út csatlakozó közlekedése

Az Üllői út, a Mátyás király utca és a Ferde utca által határolt háromszög alakú térségen található a külső kerületeket összekötő villamosok és autóbusszok végállomásai.

A metróállomásról két lépcsősoron juthatnak fel az utasok a felszínre. A csarnok végével szemben van az 50-es jelzésű villamos végállomása. Ez a járat a pestlőrinci Béke térig közlekedik. A csarnokból jobb kéz felé eső kijárat a csomóponthoz vezet. Itt, a háromszög alakú térség Ferde utcai szélén kapott helyet a 42-es és az 52-es villamos végállomása.

A 42-es villamos a kispesti Tóth Árpád utcáig közlekedik. Az 52-es új járat a Határ úton épült pályán az Előd utcáig jár, kifelé a Török Flóris utcán, visszafelé a Vörösmarty utcán és a Jókai Mór utcán át. A térség közepén van az autóbusszjáratok közül az 54/E jelzésű kocsik végállomása: Pestimre, Dózsa György utcáig közlekednek.

Az ugyancsak innen induló 66-os gyorsjárat másik végállomása Soroksáron a Gumiipari Vállalatnál van.

A 123-as gyorsjárat a dél-pesti kórházzal teremt összeköttetést.

A 154-es a kispesti Ady Endre útig szállítja az utasokat. A 199-es jelzésű autóbusszjárat kocsijai, amelyek a pesterzsébeti Erzsébet térig közlekednek, a Mátyás király utcai megállóban

teszik le utasaikat és a Ferde utcai megállóból indulnak vissza.

A Mátyás király utcai megállóban szállhatnak fel az utasok a Népszínház utca felé közlekedő 99-es jelzésű autóbusszra, valamint a 189 és 189/A jelzésű járat Aszódi utcáig közlekedő kocsijaira.

A Ferde utcai megállóban érhetők el a pesterzsébeti Vasút sor felé menő 99-es autóbusszok, valamint a 189 és 189/A jelzésű autóbusszok Táblás utca, illetve Lobogó utca felé tartó kocsijai.

A 182-es éjszakai járat a Duna utca felé haladva az 50-es villamos végállomásánál áll meg az Üllői úton, Kőbánya-Kispest MÁV állomás felé pedig a térség közepén lévő metró kijáratnál kapott helyet a megállója.

Kőbánya-Kispest vasútállomás csatlakozó közlekedése

A Kőbánya-Kispest vasútállomást a metró új vonalszakaszának megnyitása kétségtelenül a főváros egyik fontos közlekedési csomópontjává teszi.

A Cegléd és Lajosmizse felől vasúton érkező és a főváros belső kerületeibe tartó utasok itt közvetlenül átszállhatnak a metróra. Azok számára pedig, akik innen folytatják útjukat a külső kerületekben lévő munkahelyük, lakásuk felé, nyolc úgynevezett „ráhordó” autóbussz-végállomást alakítottak ki.

A metró végállomás csarnokából a tovább utazni szándékozók egy nagyjából téglalap alakú térségre juthatnak ki, amelynek a Sibrik Miklós úti felüljáró felőli oldalán kapott helyet a 35-ös gyorsjárat végállomása. Ez a járat a pestlőrinci Mednyánszky utcáig szállítja az utasokat. Ugyancsak itt található a 48-as autóbussz végállomása is, a kocsik a csepeli Határ útig közlekednek. Szintén a felüljáró felőli oldalon van a 93-as végállomása, ezzel a Vöröshadsereg útján át a Ferihegyi repülőtérre juthatnak el az utasok.

A 93-as gyorsjárat a Gyömrői úton haladva éri el az ugyancsak a Ferihegyi repülőtérnél lévő végállomását.

A 135-ös gyorsjárat Pestlőrinc MÁV állomásig közlekedik. A felüljáró melletti oldalon szállhatnak fel az utasok a 136-os gyorsjárat kocsijaira is, melyek a XVIII. kerületi KISZ-lakótelepig közlekednek.

A térség másik oldalán található a 85-ös autóbussz végállomása. Ez az Őrs vezér térig közle-

NE KÖZLEKEDJ FEHÉR BOT NÉLKÜL!

kedő járat az Újhegyi lakótelepen élőknek ad választási lehetőséget a két metróvonal megközelítésére.

A 98-as gyorsjárat ugyancsak a térség ellenkező oldaláról indul és Rákoshegy MÁV állomásig közlekedik.

A metró végállomás közelében, a Sibrik Miklós úti felüljáró felhajtójánál újabb két autóbuszjárat megállóját is megtalálhatják az utasok.

Az 51-es jelzésű Kőbánya, Zalka Máté tér és Csepel, Tanácsház tér, a 68-as Kispest-Élmunkás lakótelep és Akadémia Újtelep között közlekedik.

A 182-es éjszakai járat végállomása, amely — mint említettük — az Üllői úton a Duna utcáig közlekedik, a 48-as autóbuszjárat végállomásánál kapott helyet.

Reméljük, hogy sorstársaink rövid idő alatt megismerik az új forgalmi rendet, mely jelentős változást hozott a főváros jónéhány kerületének közlekedésében és amely mindannyiunk érdekét szolgálja.

DR. CSABAY LÁSZLÓNÉ

Korrektív foglalkozások az érzékszervi és testi fogyatékosok iskoláiban

A korrektív foglalkozások alig pár éve honosodtak meg a gyógypedagógia körébe tartozó iskolákban. Szovjet tapasztalatok nyomán elsőként 1966-ban a gyengénlátók iskolájának (1), majd 1968-ban a vakok iskolájának tanterve (2) építette be a korrektív órákat. Az 1973-as tantervmódosítás óta a siketek (3), a nagyothallók iskolájának tanterve (4) és a mozgásjavító általános iskola tanterve (5) is tartalmazza azokat.

Az egyes iskolatípusokban a következő óraszámokban szerepelnek a korrektív órák:

Iskolatípus	Heti óraszám						
	Elők. I.	Elők. II.	(Átm.) 1. osztálya	2.	3.	4.	5–8.
Siketek ált. iskolája	4	4	4	4	2	2	2
Nagyothallók ált. iskolája		2	2	2	2	2	2
Mozgásjavító ált. iskola			2	2	2	2	2
Vakok ált. iskolája	2	2	2	2	2		
Gyengénlátók ált. iskolája							
egyéni			2	2	2	2	2
csoportos			2	2	2	2	2

jelentése is belemosódott. Sőt, amint a későbbiekből kiderül, a tantervek irányelvei beépítik a korrepetálást is a korrektív órák feladataiba.

A *Magyar Értelmező Kéziszótár* (6) szerint a korrektív javítást, helyesbítést, helyreigazítást jelent. A korrepetálás jelentése: órákra, vizsgákra felkészítés.

A két fogalom között tehát az a lényegbeni különbség, hogy a korrepetálás órákra készít föl, azaz tantárgyi ismereteket nyújt vagy rögzít, a korrektív pedig egy már meglévő ismereteket, vagy tulajdonsággá lett magatartásformát javít, helyesbít. Ezt a helyesbítő tendenciát hangsúlyozza a *Pedagógiai Lexikon* (7) korrektívra vonatkozó meghatározása is: a „Korrektív nevelőmunka fogalma szűkebb, hagyományosnak tekinthető értelmezés szerint a különböző típusú anomális gyermekek nevelési és oktatási folyamatán belül, a gyermekek fizikai, pszichikai fejlődésében jelentkező defektusok leküzdése, illetve enyhítése céljából szervezett nevelési ráhatások elkülöníthető rendszerét jelenti. Tágabb értelemben a korrektívnek magának a különböző típusú anomális gyermekek egész nevelési folyamatának egyik fő jellemzője, amennyiben a nevelés ezen formája, illetve formái minden mozzanatukban korrektív jellegűek.” A meghatározásból kiemelésre érdemes a „helyesbítés” hangsúlyozása mellett az, hogy a korrektíót minden foglalkozást átható elvnek tekintik.

Hogyan tükrözik a kiegészítő tantervek a korrektív elvet, illetve milyen instrukciókat tartalmaznak a korrektív órák tartalmára nézve? A korrektív elvét valamennyi tanterv ér-

vényre juttatja az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó módszertani utasításokban, amelyekben kifejezésre kerül az egyes érzékszervi fogyatékoságból eredő ismeretszerzési nehézség, annak leküzdési módja, valamint a kompenzációnak, mint a személyiség fejlesztés nélkülözhetetlen szemléletbeni és feladatokat meghatározó szerepe.

A korrekciós órák felhasználását tekintve az egyes szakterületeknél kisebb-nagyobb eltérést tapasztalhatunk:

A siketek iskoláiban előkészítő 1. osztálytól a 2. osztályig heti 4, majd heti 2 órában folyik korrekciós foglalkozás. Az órák célja a hangképzés hibáinak javítása, a hiányok pótlása, a társalgó beszéd gyakorlása, a hallásnevelés és a sajról olvasás gyakorlása. Megengedi a tanterv azt is, hogy ezen órák keretében az írás, olvasás, számolás terén készségfejlesztés is folyjék.

A létszám meghatározásában a tanár szabadsága érvényesül. Lehet egyéni, kiscsoportos és egész osztályt érintő foglalkozásokat szervezni. Az első formát az egyén szintrehozása indokolja. A kiscsoportos forma az azonos értelmi szintet tételezi fel, míg az egész osztály akkor vesz részt a korrekciós órán, ha közös cselekvések vagy parancsok teljesítésének gyakoroltatása a cél. Feladatokat, módszertani utalásokat is tartalmaz a tanterv, és mindvégig felhívja a figyelmet a képességek szerinti csoportosításra.

A tanár a Haladási Naplóba köteles bejegyezni a megtartott órákat és az azon résztvevők nevét. A foglalkozásokhoz tervet nem kell készíteni, de azokról szükséges rövid feljegyzést vezetni. A korrekciós órákat minden osztályban az osztályfőnök tartja.

A nagyothallók iskoláiban az előkészítő 1. a 8. osztályig mindenütt heti 2 órát ad a tanterv. Az órák célját, feladatait, módszereit egyrészt általános, másrészt speciális szempontok határozzák meg.

Általános szempontnak tekinti a tanterv az általános iskolai nevelés, oktatás követelményeit, a személyiségfejlődés, a képességek és készségek színvonalát illetően. A speciális szempontokat és feladatokat maga a hallási fogyatékoság határozza meg. Így a korrekciós órák fontos feladata, hogy fejlessze a tanulók beszédét, a beszéd megértését, azaz a nyelvi kifejező-készség alaki és tartalmi kimunkálását segítse elő.

A kettős szempontból eredő kétféle feladatot a tanterv egyenlő súlyúnak tekinti, kifejezve azt azzal is, hogy a korrekciós órakeret 50%-át a beszédfejlesztési feladatokra, 50%-át pedig szaktárgyi korrekcióra (korrepetálásra) javasolja fordítani. A tanterv részletesen taglalja az egyes szempontokból eredő feladatokat, és gyakorlati példákkal illusztrált módszereket is közöl a foglalkozások levezetéséhez.

A felső tagozatban folytatott korrekciós nevelés lényegében az alsótagozatos korrekciós munkával azonos célokat tűz ki. A foglalkozá-

sok tetszés szerint lehetnek egyéni, vagy szervezhető kiscsoportok is.

Az órák megtervezését kívánatosnak tartja a tanterv, és a tervezés érdekében ajánlja a tanulók írásos jellemzését hallásvesztés és nyelvi állapot szempontjából. Ugyancsak mint tantervi ajánlás szerepel a foglalkozások anyagának naplószerű rögzítése. Az ajánlások nyomán az iskola nyomtatványt rendszeresített a foglalkozások rögzítéséhez. A korrekciós órákat bármely nevelő tarthatja beosztásától, szaktárgyától függetlenül.

A mozgásjavító általános iskolák gyakorlatába 1973-tól került a korrekciós foglalkozás az akkor életbe léptetett óratervmódosítás során „Az általános iskolai tananyag elvégzésére — az 1—8. osztályban osztályonként heti 2 egyéni korrekciós órát kell tartani.”

A miniszteri utasítás tehát meghatározza a korrekciós órák célját és feladatát, tekintve, hogy a tantárgyi erősítésre, a korrepetálásra fordítja az adott óraszámot. Alsó tagozatban az osztályfőnök tartja a korrekciós órákat, a felső tagozatban a szaktanárok vezetik a szaktárgyi korrekciót.

Ez az utasítás érthetőbb akkor, ha figyelembe vesszük az 1967-ben kelt minisztériumi engedélyt, melynek alapján 4 gyógytestnevelőt alkalmazhat az iskola, akiknek a tanulók mozgásfejlesztése a feladata. A heti 80 órából 48 órát egyéni és 32 órát csoportos foglalkoztatásra használnak föl. A csoportos foglalkozások diagnózis szerint előre tervezettek, az egyéni foglalkozások tartalmát a tanuló státusza határozza meg. Az órákat külön Haladási Naplóban vezetik.

A vakok általános iskolájában korrekciós nevelés csak az alsó tagozatban van, heti 2 órában.

A feladatok taglalása előtt hangsúlyozza a tanterv, hogy „A pedagógiai korrekció feladatainak ellátását nem lehet leszűkíteni egy tantervileg biztosított egy-egy tárgy kereteire. A vak és aliglátó tanköteles korú tanulók korrekciós nevelését a tantervben felsorolt összes tantárgyon keresztül kell végezni.” Ezért egyéni korrekciós nevelésre csak olyan súlyos esetekben kerül sor, amikor a közös osztálymunka eredménye nem teljes.

A korrekciós nevelés területei:

1. A közvetlen (érzéki) megismerés helyesbítése. (E körbe tartozik a tapintás fejlesztése és a képzetek helyesbítése formai és tartalmi szempontból.)

2. A közvetett (gondolati) megismerés helyesbítése. Ezen belül a korrekciós nevelés a fogalomalkotás helyes útjának kiépítésére, a túlértékelt eszmék semlegesítésére, a szubjektív gondolkodásmód racionálizálására törekvés a cél.

3. Rendellenes magatartásformák helyesbítése. Ennek során a korrekciós nevelés célja az izolációs hajlam megszüntetése, az önbizalom fokozása, az agresszív megnyilvánulások tompítása.

4. A mozgások korrekciója gyógytorna segítségével.

5. A tájékozódás korrekciója a koncentrikuság elve alapján.

6. Látásnevelés az ujjolvasók, vagy annál többet látók körében.

7. Beszédhiba javítás.

Az egyéni nevelés lehetőségeiről szólva a tanterv, a verbálszuggessziót és a racionális módszert ajánlja. A módszertani útmutató tehát a személyiség egészének befolyásolását tartja szükségesnek. Korrekciós foglalkozásra csak előzetes vizsgálódás alapján kerülhet tanuló. Egyéni lap tartalmazza a növendékek adatait, a korrekcióra utalás okát, a helyesbítés tervét, formáját (egyéni, közös) és az elért eredményt.

Jóllehet a tanterv csak az egyéni foglalkozásokról szól kifejezetten, de a korrekciós lapok vezetésénél említést tesz arról, hogy a foglalkozások formája lehet egyéni, vagy közös. A célban meghatározott feladatok megoldása többnyire tantárgyakhoz kapcsolódó korrekciós órákon valósul meg, kivéve a gyógytestnevelést, mely külön csoportban folyik, előre megtervezett módon. A korrekciós órákat általában az osztályfőnök tartja, de más pedagógus is kaphat beosztást ezen órák megtartására.

A legkorábban, már 1966-tól folyik korrekciós nevelés a *gyengénlátók iskoláiban*. Az 1—8. osztályokban heti 2 óra egyéni, és az 1—4. osztályokban heti 2 óra csoportos korrekciót biztosít a tanterv.

A korrekció célját a terület is abban látja, hogy segítségével felszámolja a hiányos megismerő tevékenységből eredő nehézségeket a minél teljesebb rehabilitáció érdekében. A csoportos korrekció előzetes tervezés szerint folyik. Területei: a fogalomkör bővítése, a látásnevelés és a készségfejlesztés. Mindhárom témakör feladatait osztályokra bontottan tartalmazza az Útmutató. A feladatok egy része, főleg a fogalomkör bővítése és a készségfejlesztés esetében tantárgyi korrepetálásra is utal. Az útmutatást módszerek és eszközök leírása egészíti ki.

A pedagógiai gyakorlat és a szükségletek azonban módosították, tágították az eredeti keretet. A csoportos korrekció a jelen gyakorlatban nem tartalmaz tantárgyi korrepetálást. Az 1—4. osztályig kidolgozott fejlesztési terv fő szempontja a gyengénlátásból eredő hátrányok leküzdése, a hiányok pótlása, elsősorban a látásteljesítmény növelése útján.

Az egyéni korrekció az egyedi hátrányok leküzdését szolgálja. Célja, hogy valamennyi tanuló számára biztosítsa az egyúttaladást. A

foglalkozások előre nem pontosan tervezettek, de meghatározott szempontok szerint, amelyek túlnyomórészt a látási fogyatékoságból eredő hátrányokból indul ki és csak kismértékben határoz meg korrepetálási feladatokat, kell jelezni az órákat az ajánlott eszközök, módszerek figyelembevételével. A tanulók előzetes vizsgálat és megfigyelés alapján kerülnek a foglalkozások körébe. A korrekciós foglalkozások idejét, célját, módszerét, eredményét nyomtatványon és a Haladási Naplóban rögzítik a tanárok.

Amint az ismertetésből is kitűnik, egyik tanügyi dokumentum sem értelmezi szigorúan és mereven a korrekciós nevelést a fejlesztés azon módjának, melynek keretén belül csak az érzékszervi fogyatékoságból eredő hátrányok leküzdése a cél, hanem kisebb-nagyobb mértékben a tantárgyi korrepetálásra is fordítják az adott idő egy részét. Ezt a felfogást el is kell fogadni, hiszen a kétféle szükséglet kölcsönhatásban van egymással: az ismeretszerzést sok esetben a fogyatékoság mértéke is gátolja, de a fogyatékoságok mellett elsajátított ismeretek, készségek is segítenek leküzdni a fogyatékoság gátló következményeit. A kölcsönhatás figyelembevétele mellett is célszerűnek látszik azonban a hangsúlyt az egyes érzékszervi sérülésekből eredő, a személyiség egészének harmonikus fejlődését akadályozó, a megismerő tevékenységet gátló következmények enyhítésére helyezni.

A módszerek, eszközök ajánlásai változatosak, ami természetesen fakad az adott fogyatékoság leküzdésének, enyhítésének lehetőségeiből. A gyakorlás, mint módszer azonban mindenütt előfordul. Erre vonatkozóan Bödör (8) pl. úgy foglal állást, hogy „a korrekciós nevelés a nevelés általános alapelveire támaszkodik. Ilyen alapelv pl. a tartalom és forma egységének elve, mely szerint gondolkodási fogyatékosok korrekciója nem a tartalomtól független „észturna útján valósul meg, hanem a közismereti tárgyak oktatásának folyamatában realizálódik.”

Meghagyva és el nem vitatva a fentiekben kifejtettek igazságát, meg kell mondanunk azt is, hogy bizonyos funkciók célzott, fejlesztő szándékú gyakoroltatása esetén nem maradhatunk csupán a közismereti tárgyak oktatásának folyamatában, keretében.

Megítélésünk szerint a részfunkciók gyakoroltatása nélkülözhetetlen az érzékszervi fogyatékosok korrekciós nevelésében is, fönntartva azt az általános kívánalmat, hogy lehetőleg az ismeretek összefüggésébe ágyazottan, vagy játékosan, vagy az élethelyzetek természetes szituációjába illesztve történjenek.

Ezzel a felfogással nem helyezzük a korrekciós nevelés középpontjába pl. *Montessuori* szenzualista álláspontját vagy *Decroly* asszociációkra nevelésnek mechanisztikus elvét, de meg kell hagyni helyenként a pusztán mechanikus fejlesztés lehetőségét is az automatizmusok ki-

alakítása érdekében. Ezt a felfogást többek között Pátzayné, Liebermann L. is támogatja a „Helyesbítő mozgástanítás” c. munkájában (9) vallott nézetével. Az 1938-ban megjelent közleménye úgy hangzik, mintha csak ma szólna a mozgás korrekciójának szempontjáról. Az egyéni módszert ajánlja, és azt írja, hogy a tudatosítás fontos, de a tanítás akkor eredményes, ha a funkció gépiessé válik. Az elsajátítás csak hosszas gyakorlás útján történhet. A korrekciós nevelés, mint új feladat, még sok pedagógiai és módszertani kérdést vet fel, melyek kimunkálása, megvitatása előtt állunk.

Bizunk abban, hogy az eltelt pár év tapasztalatai a közeljövőben mutatkozni fognak mind a szakirodalomban, mind pedig az új tantervekben.

IRODALOM

1. Módszertani Útmutató a gyöngénlátók iskolái számára. Tankönyvkiadó, Budapest, 1966.
2. Kiegészítő Tanterv a Vakok Általános Iskolája számára. I. kötet. Tankönyvkiadó, Budapest, 1969.
3. Módosított Tanterv a siketek általános iskolái számára. Tankönyvkiadó, Budapest, 1973.
4. A Nagyothallók Általános Iskolája Kiegészítő Tantervének módosítása. Kézirat, 1973.
5. 129/1973. (M. K. 11.) MM. sz. utasítása a mozgásjavító általános iskolák tantervének és óratervének módosításáról.
6. Magyar Értelmező Kéziszótár. Szerkesztette: Juhász József, Szőke István, O. Nagy Gábor, Kovalovszky Miklós. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972.
7. Pedagógiai Lexikon II. kötet. G—K. Szerk.: Nagy Sándor.
8. Bödör Jenő: A kisegítő iskolai pedagógia, tipológia és korrekciós nevelés jelentőségéről. Gyógypedagógia 1976. 1. 8—11. o.
9. Pátzayné, Liebermann L.: Helyesbítő mozgástanítás. Magyar Gyógypedagógia, 1938. 7—8. sz.

A hangrögzítés berendezéseiről írva legutóbb a mikrofonról ejtettem szót. Egy fontos jellemzőt, a torzítást ismertettem. Mivel a levegő rezgése közvetlenül nem rögzíthető, a rögzíthetőség kedvéért a hangot át kell alakítanunk más, szigorúan megegyező lefolyású jelenséggé. A rögzítés és visszajátszás során többször kényszerülünk átala-

kításra és az átalakított hang — a jel — erősítésére, szabályozására. A cél az, hogy a visszahallgatásnál kapott hang mindinkább olyan legyen, mint az eredeti. Az eljárás során az egyik legnagyobb veszély a torzulás. Legutóbb részleteztem, milyen szélsőséges hatásai lehetnek a torzulásnak, például a finom, lágy fuvolahang karcos, klarinét jellegűvé válhat.

MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL

BACSIK LÁSZLÓ

A sorozatban írtam már az elektroncső működéséről. Ha egy elektroncső rácsára feszültséget kapcsolunk, a csövön átfolyó anódáram ennek a feszültségnek viszonylag kismértékű megváltozásához képest jelentős mértékben változik. Így erősít. Ha elkezdjük vizsgálni ezt a jelenséget, a következőt tapasztaljuk: a cső rácsára, a típusától függően, elég nagy feszültséget kapcsolunk, hogy ennek a negatív feszültségnek a taszító hatása miatt egyetlen elektron se juthasson el az őt vonzó pozitív anódig. Ha csökkentjük ezt a negatív feszültséget, egyszer csak megindul az elektronáramlás. Itt, a kezdeti szakaszban, ha egyenletesen növeljük a rácsfeszültséget, az anódáram nem egyenletesen változik, nem követi arányosan a rácsfeszültség változását. Tovább csökkentve a rács feszültségét, az anódáram változása egy értéken túl elkezd követni a rácsfeszültség változását, arányos lesz a rács vezérlésével. Ez az úgynevezett lineáris, arányos szakasz kb. addig fennáll, amíg a rács pozitív vezérlést nem kap, ilyen üzemmód azonban gyakorlatilag nem használatos. Erősítő tervezésekor az a cél, hogy az elektroncső illetve tranzistor csak olyan vezérlőfeszültséget kapjon, hogy ezen a lineáris tartományon belül működjen. Legutóbb részleteztem, mennyire fontos, hogy a hangforrás — a hangszer — keltette levegőváltozást a mikrofon ugyanolyan lefolyású feszültségváltozássá alakítsa át. A változás módjának az egész eljárás során meg kell maradnia, tehát ha az elektroncsövet a hang lefolyása szerint vezéreljük, az anódáramnak is így kell váltakoznia. Ez csak a lineáris szakaszban érvényes, mert ha a vezérlő feszültség eléri a kezdeti vagy végső, nem arányos szakaszt, a hang változását követő feszültség nem így alakuló áramot hoz létre, tehát a később visszakapott hang jellege meg-

változik. A szakirodalom, a magnók, erősítők prospektusai ezt lineáris vagy harmónikus torzításnak nevezik. Beszédhangot eltorzítva viszonylag nagy torzítást nem veszünk észre, de egy tiszta hangú hangszer hangja feltűnően megváltozik. Észrevették, ha egy tiszta hangot torzítani kezdünk, az úgy halatszik mintha plusz hang keletkezne az eredeti mellé, elszínezve azt. Minél erősebb a torzítás, annál erősebb ez a felesleges hang. A torzítás mértékét

százalékban adják meg, ez a szám kifejezi, hogy a keletkezett hang hány százaléka az eredetinek. Harmónikusnak azért nevezik, mert az ilyen torzításból keletkezett zavaró hang az eredeti magasságának egész számú többszöröse, ezért, bár kellemetlenül hangzik, de a zenei hang nem tűnik hamisnak miatta.

Két, együtt megszólaló hang egymásra hatásából keletkező torzítás esetén zeneileg idegen, hamis hang is keletkezik. Ez, az intermodulációs torzításnak nevezett jelenség következő írásonak lesz témája.

Vak lövészek

(DIE WELT)

Ezen a légpuskán egy kis fekete ládika van, amely eltakarja a lövész elől a céltáblát. Ő azonban enélkül nem tudná eltalálni a célt — mivel vak. Hogy pedig e testi fogyatékosága ellenére is hódolhasson hobbijának, a céllovésznek a „Berlin—Spandau 1. Vaklövész-egylet”-ben — erről az elektronika gondoskodik, amely pótolja a célgömböt és a nézőkét.

Itt a céltábla sem nagyon hasonlít a lövészek szokásos célpontjaihoz. Középpontja felé ugyanis egyre világosabb, azonkívül még külön megvilágítják. A vak lövész ugyanis a fülével céloz: fejhallgatót visel, amelyből berregő hangot hall, amikor pontosan a céltábla közepére irányul fegyvere. A korong optikai reflexét a fekete ládikában levő fotocella felfogja,

akusztikai jelzésekké alakítja át, és továbbítja a fejhallgatóba.

A sport varázsa mellett — az egylet szövívője szerint — ez a céllovészet jelentősen fokozza a vakok önbecsülését. A „lövészversenynek” körülbelül ugyanolyan pozitív hatása van, mint például a tolószékhez kötött rokkantak közti „futóversenynek”. A vakok még olyan sportlövészekkel is összemérhetik tudásukat, akiknek ép a szemük világa. Ilyenkor valamennyi versenyző fekete szemüveget visel, hogy az esélyek teljesen egyenlőek legyenek.

A nyugat-berliniek 1980-ban nemzetközi versenyt szándékoznak rendezni Malmöben, ahol egy vak lány számára az apja annak idején az első ilyen puszkát elkészítette.

(Megjelent a „Magyarország” c. folyóirat 1980/9. számában)

nod, Muszorgszkij és Csajkovszkij műveiből.

Különösen nagy sikert jelentett Ravel: Őt görög népdalának megszólaltatása, ez ritkán hallható koncertpódiumon. A párizsi impresszionista mester népdalfeldolgozása a huszadik század folklórizmusának példaadó műve. Minden dalban más-más karakter, más-más hangulat villan fel, próbára téve az előadóművészt, de a zongoraszólam sem pusztán zongorakíséret, hanem modern hangszínesítés. Élvezetes, széphangú előadás volt.

Gluck: Orpheus című operájának Amor recitativója és áriája méltán nyerte meg a közönség tetszését. A francia nagyopera szárnyaló dallamvilága Gounod: Faustjában egyaránt megköveteli a lírai és a drámai zenekari hangzást — amit a zongorakísérő (Peskó György orgonaművész) remekül valósított meg — a zenetörténet egyik legszenvedőbb alakjának, Margitnak megformálásánál. A thulei király balladája és Margit ékszeráriája a bensőséges hangvételtől a lobogó szerelmi kitörésig minden színárnyalatot tartalmazott. A szünet előtt hosszú taps jutalmazta a maradéktalan megszólaltatást.

A dalestnek is külön rangot adott Muszorgszkij: Gyermekszoba dalciklusának előadása. A szerző kipróbálhatta tollát Borisz örületétől a bolond naivitásig, mire megkomponálta a gyermeklélektan titkait feltáró sorozatát. Minden tétel a gyermeklélek rejtelseibe hatol és a gyermekbájt éppen úgy jeleníti meg, mint a morcos fiúcska duzzogását (Nyanyának és Sarokban tételek). Az Altató dal és az Esti ima bensősége remek ellentétje volt a Vesszőparipalovaglás igazi „hancurozásá”-nak. A Kandur-herceg, mint zárótétel a gyermekemlékek visszaidézése, már a felnőtt művész gondolatai — hiszen önmagát adja. Szívünkben újra gyermekek lehettünk a kiváló előadás hallatán.

Az ünneplő taps után az előadó édesapja, Szécsi József szegedi ének-zenetanár ismertette értékes gondolatokkal Csajkovszkij Anyegin című operá-

MIHALIK DEZSŐ

Szécsi Éva ária- és dalestje

Ha „... a zene hallható festészet” (Debussy), akkor a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének budapesti kultúrtermében 1980. március 16-án este elhangzott „Szécsi

Éva” ária- és dalest a szivárvány minden színének pompájában tündökölt.

A zeneirodalom legszebb gyöngyszemeit válogatták össze a műsorhoz Ravel, Gluck, Gou-

VÁNDOR TAMÁS

Kulturális életünk hírei

1980. március 19-én este fél hatkor zsúfolásig megtelt közönséggel a szövetség budapesti kultúrterme Bodor Tibor színművész előadói estjén, melyet olvasó—felolvasó találkozó követett.

Bodor Tibor neve és hangja jól ismert szövetségünk tagsága előtt, csaknem állandó felolvasója stúdióknak. Művészi munkája lehetővé teszi, hogy tagságunk a hangoskönyvtár kazettáiról megismerkedjék a magyar- és a világirodalom remekeivel.

Az előadói est anyagát nagy részben Bodor Tibor választotta ki, előadva az általa legjobban kedvelt magyar és külföldi szerzők humoros írásait, valamint szellemes aforizmáit. Am a műsorban jelentős helyet foglaltak el azok a versek is, amelyeket a szövetségi tagok levelei alapján tűzött műsorra a művész.

A magas színvonalú előadói estet beszélgetés követte, amikor is Bodor Tibor színművész válaszolt a feltett kérdésekre. Ezekből megismerhettünk egy olyan embert, aki a felolvasói tevékenységet művészi munká-

nak tekinti; mély humánusról tanúskodik az, hogy tisztában van munkája értelmével, célja az, hogy minél több vak emberhez hozza közel az irodalmat.

Az előadói est kedves pillanata volt, amikor a szövetség nevében Daru Gerőné elvtársnő egy kristályvázát nyújtott át a színművésznak köszönetként a 15 éves felolvasói munkáért.

*

1980. március 23-án, vasárnap délután 3 órakereszték meg a megyei szervezetek kultúr csoportjainak vetélkedőjét budapesti székházunkban.

A zsüri elnöki tisztére Bodor Tibor színművészt kérték fel, a zsüri tagjai voltak Szlovák László, a Fővárosi Operettszínház igazgatója és Pécsi István karnagy, a Népművelési Intézet munkatársa.

A vetélkedő feltételeit a múlt év folyamán hirdettük meg. Ennek alapján a fellépő kultúr csoportok feladata volt körülbelül 30—35 perces vidám műsor bemutatása, amelyet összeállíthattak jelenetekből, monológokból, valamint énekszólók-

ból hangszerkísérettel. A vetélkedőre a Budapesti és Pest megyei szervezet, a Heves megyei szervezet és a Borsod megyei szervezet kultúr csoportja jelentkezett. A műsor kezdete előtt örömmel köszöntötték a budapesti tagtársak a megjelent szereplőkön kívül az Egerből és Miskolcra érkezett lelkes szurkolókat.

A sorsolást követően bemutatott műsorok szereplőinek teljes felsorolása oldalakat venne igénybe. Ezért csak kiemelni szeretném azokat a versenyzőket és produkciókat, akiket, illetve amelyeket a zsüri is külön méltatott. A szépszámu közönség tapssal jutalmazta a budapesti kultúr csoport tagjának, Király Margitnak mély átéléssel előadott monológját a nyugodt férjről, valamint Egresics Mária lendületes cigánydalait.

Nagy elismerést váltottak ki a miskolci kultúr csoport tagjainak (Hornyák Lajosné, Hornyák Lajos) operettkezdősei, valamint az örökifjú Simon Gyula szellemes prózája.

A közönség lelkesen fogadta az egri kultúr csoport zenekarát és nagy örömet szereztek a Szarvas Gáborné előadásában elhangzott versek is.

A műsort követően a zsüri értékelését Bodor Tibor színművész összegezte, majd a szövetség főtítkára, dr. Bódi István átadta a pénzjutalmakat.

Az I. helyezést a Budapesti és Pest megyei szervezet, a II. helyezést a Borsod megyei szervezet, a III. díjat a Heves megyei szervezet kultúr csoportja nyerte el.

A zsüri külön hanglemeljutalomban részesítette a legkiemelkedőbb egyéni teljesítményt nyújtó szereplőket.

A vetélkedő értékelésekor Bodor Tibor zsürielnök meg szívlelendő tanácsokat adott. A program összeállításakor törekedni kell a színvonalas műsor számok kiválasztására, amelye-

ját. Hiteles, átgondolt levéláriát hallottunk, bensőséges, szép hangon. Az előadói esten országnrészt vállaló Peskó György orgonaművészt meleg ünneplés vette körül, hasonlóan a Homérosz Kórusnál második éve hangképzőként működő Szécsi Évát is.

Szécsi József tanár úr nagytudású ismertetője átvezetett bennünket egy másik kor, műfaj- és stílusvilágába. A koncert mottója volt Babits Mihály idézete:

„Megmondom én titkát
[kedvesem a dalnak:
Önmagát hallgatja,
[aki dalra hallgat;
Mindenik embernek
[a lelkében dal van,
és saját lelkét hallja minden
[dalban.
És akinek szép lelkében
[az ének,
Az hallja a mások énekét
[is szépnek!”

ket szorgalmas próbák után lehet a közönség elé vinni. A humorban keresni kell a nemesebb irodalmi humort, a színpadon nem nagy művészeket kell utánozni, hanem a szereplőknek önmagukat kell adniok.

A kultúrcsoportok közötti vetélkedő az első ilyen jellegű erőpróba volt a szövetségben belül. Célja volt a közönség szórakoztatásán kívül az is, hogy együtteseink tagjai megismerjék egymást, számot adjanak munkájukról, eredményeikről.

Új színfolttal találkozott a közönség a hagyományos ének-és zeneszámokon kívül: a jelenetekkel. Az idő bebizonyította, hogy a vak emberek is képesek a színpadon nagyobb mozgást igénylő műveket bemutatni, természetesen ez intenzívebb gyakorlást és még több próbát igényel.

Megfelelő irányítással a kisebb létszámú színjátszó- illetve kultúrcsoportok is teljesíthetik az amatőr együttesek célkitűzését: a résztvevők saját magukat művelik és szórakoztatják, de nem feledkezve meg arról, hogy a nemesebb cél a közönséggel való találkozás.

*

FELHÍVÁS

SZAVALÓVERSENYRE

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1980-ban tagjai részére szavalóversenyt rendez az alábbi feltételekkel:

Mivel ebben az esztendőben emlékezünk meg Szabó Lőrinc születésének centenáriumáról és József Attila születésének 75. évfordulójáról, versenyünket az évfordulók jegyében kívánjuk megrendezni.

A benevezés feltételei

1. A versenyzők egy kötelező és egy szabadon választott verssel készüljenek fel.

2. A kötelező verset a jelentkezők maguk választhatják Szabó Lőrinc: Semmiért Egészen vagy József Attila: Thomas Mann üdvözlése című költeményei közül.
3. Az előadásra kerülő másik költeményt a versenyzők szabadon választhatják a magyar vagy világirodalom alkotásai közül.
4. A jelentkezési határidő: 1980. szeptember 30.
5. A jelentkezéskor kérjük közölni az előadásra kerülő művek szerzőit és címeit.
6. A versenyzők kérésére írásban megküldjük részükre Szabó Lőrinc vagy József Attila költeményét, amelyek Braille írásban is a rendelkezésünkre állnak.
7. A verseny időpontjáról és helyéről a résztvevőket értesítjük.
8. A zsüri döntése alapján az első három helyezést elért szavalót díjazzuk.
9. A szövetség fenntartja azt a jogát, hogy hat főnél kevesebb jelentkező esetén a versenyt nem rendez meg.

IRODALMI PÁLYÁZATRA

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1980-ban tagjai részére IRODALMI PÁLYÁZATOT (hirdet próza, vers és jelenet (színdarab) kategóriákban az alábbi feltételekkel:

I. Próza

1. A pályamű bármilyen prózai formában írott szépirodalmi alkotás lehet: novella, karcolat stb. Az értékelésnél csak teljesen befejezett írást veszünk figyelembe.
2. Terjedelme ne legyen több:
 - a) 28 soros táblával írott 15 lapnál;
 - b) pontírógéppel írott 15 lapnál;
 - c) középtávolsággal, sik-

- írásban írott 6 gépelt oldalnál.
3. Csak olyan munkát vehetünk figyelembe, amely sem nyomtatásban, sem rádió- vagy tv-adásban, vagy egyéb nyilvános műsorban nem szerepelt.
4. Egy szerző csak egy művel pályázhat.
5. Beküldési határidő: 1980. szeptember 30.
6. A művek a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége címére küldendők: 1146 Budapest XIV., Május 1. út 47. szám.
7. A pályaműveket jelígyesen küldjük, zárt borítékban kérjük mellékelni a mű írójának nevét és pontos címét.
8. A művet tartalmazó borítékon és a jelígyet tartalmazó borítékon kérjük feltüntetni a jelígyet és az „Irodalmi pályázat, próza” szöveget.
9. A pályázaton első három helyezést elért művek szerzőit pályadíjban részesítjük.
10. A díjazott műveket az Irodalmi Értesítő 1981. évi számaiban folyamatosan közöljük.
11. A beérkező pályamunkák elbírálására irodalmi szakembereket kérünk fel.
12. A kéziratok a bíráló nyilvánosságra hozatala után 3 hónapon belül a szerkesztőbizottságtól visszakérhetők.

II. Költemény

1. A pályaművek bármilyen műfajban írott versek, költemények lehetnek. Témájukat és terjedelmüket a szerző maga választja meg.
2. Az elbíráláskor csak olyan munkát vehetünk figyelembe, amely sem nyomtatásban nem jelent meg, sem rádió- vagy tv-adásban, vagy egyéb nyilvános műsorban nem szerepelt.
3. A pályázatra szerzőnként három verset vagy költeményt kell beküldeni.

4. Beküldési határidő: 1980. szeptember 30.
5. A műveket a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége címére kell küldeni: 1146 Budapest XIV., Május 1. út 47. szám.
6. A pályaműveket tartalmazó borítékon fel kell tüntetni: „Irodalmi pályázat, vers”.
7. A pályaműveket jelígyesen küldjük, zárt borítékban kérjük mellékelni a művek írójának nevét és pontos címét. Ezen a borítékon is kérjük feltüntetni az „Irodalmi pályázat, vers” jelölést.
8. A próza pályázaton résztvevő versenyző indulhat a vers kategóriában is, azonban ez esetben kérjük új jelígy választását.
9. A pályázaton első három helyezést elért munkákat a prózai művektől teljesen külön pályadíjban részesítjük.
10. A díjazott műveket folyamatosan közöljük az Irodalmi Értesítő és a Vakok Világa című folyóiratokban.
11. A beérkező pályamunkák elbírálására irodalmi szakembereket kérünk fel, a részletes véleményt a bírálat nyilvánosságra hozatalát követően a pályázók rendelkezésére bocsátjuk.
12. A kéziratokat a bírálat nyilvánosságra hozatala után 3 hónapon belül a szerkesztőbizottság a szerzőknek visszaszolgáltatja.
3. Egy szerző csak egy művel pályázhat.
4. Beküldési határidő: 1980. december 31.
5. A műveket a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége címére kell küldeni: 1146 Budapest XIV., Május 1. út 47. szám.
6. A borítékon fel kell tüntetni: „Irodalmi pályázat, jelenet”.
7. A pályaműveket jelígyével ellátva kérjük megküldeni, zárt borítékban kérjük mellékelni a mű írójának nevét és pontos címét. A jelígyét tartalmazó borítékon is szerepeljen a „jelenet” szó.
8. A pályázaton első három helyezést elért munkákat, illetve a szerzőket — függetlenül a próza és vers pályázattól — pályadíjban részesítjük.
9. Az irodalmi pályázat próza vagy vers kategóriában induló pályázó minden korlátozás nélkül részt vehet a jelenet kategóriában is, azonban új jelígy választása kötelező.
10. A díjazott műveket a szövetségen belüli bemutatásra használjuk fel.
11. A beérkező pályamunkák elbírálására irodalmi szakembereket kérünk fel, akiknek a véleményét a szerzők rendelkezésére bocsátjuk a bírálat nyilvánosságra hozatalát követően.
12. A kéziratokat a nyilvánosságra hozott bírálatot követő 3 hónapon belül a szerkesztőbizottságtól visszakérhetők.

III. Jelenet (színdarab)

1. A pályázat célja előadható jelenet írása, amelynek témája a szerző által szabadon választott.
2. A jelenet terjedelme ne legyen több:
 - a) 28 soros táblával írott 30 lapnál;
 - b) pontírógéppel írott 30 lapnál;
 - c) középtávolsággal, síkírásban írott 12 gépelt oldalnál.

Az irodalmi pályázat több kategóriában történő megrendezésének célja a szövetség tag-ságán belüli tehetségkutató.

A próza és a vers kategóriák értékelése 1980. december 31-ig, a jelenet kategória eredményhirdetése 1981. április 30-ig esedékes.

Mivel az ENSZ az 1981-es esztendő a Rokkantak Nemzetközi Évének nyilvánította, örömmel vennénk, ha a pályázók munkáikban bemutatnák a vak ember életét, hétköznapijait, problémáit.

Rendezvények

a szövetség székházában

1980. június 1-én,
vasárnap délután 4 órakor

Gyermekdélután az Ifjúsági Klubban, az Állami Bábszínház közreműködésével

*

1980. június 8-án,
vasárnap délután 5 órakor

Pasztorek Mihály Színjátzó-csoport vidám évadzáró műsora

*

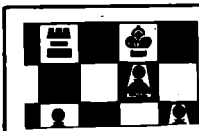
1980. június 21-én,
szombaton délután 4 órakor

A KISZ-szervezet évadzáró műsora
Műsor után tánc — büfé

*

Június 13-án, pénteken este fél nyolc órai kezdettel a Zenekadémia Nagytermében a Homérosz Kórus hangversenye. A kórust vezeti Peskó György karnagy.

A műsorban közreműködnek: Barna Mária, Malik Mária és Köteles György (ének), Németh Tamás (zongora), Peskó György (orgona). Jegyek 14—30,— Ft-os árban kaphatók a szövetség kulturális főelőadójánál.

DÉNES JÓZSEF

Sakkhiradó

Élesedik a harc a budapesti II. osztályú csapatbajnokságban. Az eddig lejátszott mérkőzések alapján a továbbjutásra esélyes a Testvériség, a Volánbusz, a Vörös Csillag Gépgyár, de nem esélytelen a Péterffy kórház, az Ikarus és a Sajtó csapata sem. Természetesen mi sem mondtunk le a kínálkozó lehetőségről, ennek megfelelően küzd is a csapat. Sajnos erősen visszaveti a csapat teljesítményét az utolsó négy tábla eredménytelensége. Itt sokat kell javulni ahhoz, hogy az első nyolc táblán a fáradozás ne menjen veszendőbe!

A negyedik fordulóban na-

gyon jól ment a játék, a MÁV Igazgatóság csapatát 9,5 : 2,5 arányban vertük. Győztek: Erős, Rév, Kovács, Kapitány, Dénes, Voján, Hajdú, dr. Krabót; döntetlenül végeztek: Nemes, Aufferberg, Battyányi; csak Bene veszített. Ez az eredmény nagyot lendített a csapaton, feljött a 2—3. helyre.

Az ötödik fordulóban a velünk egyenlő pontszámmal rendelkező Volánbusz volt az ellenfelünk. Az összecsapás rangadónak számított! Az eredmény: 6 : 6. A hat pontot az első nyolc táblán értük el; az utolsó négy tábla kapitulált! Győztek: Rév, Kovács, Auffer-

berg, Voján; döntetlenül mérköztek: Erős, Nemes, Kapitány, Dénes; vereséget szenvedtek: Battyányi, Hajdú, dr. Krabót, Hosszú. A bajnokság állásáról — mivel fordulónként egy csapat mindig szabadnapos — csak a hatodik és hetedik forduló után, a tavaszi idény végeztével adunk tájékoztatást.

Második csapatunk — öröndetes módon — tovább folytatja jó szereplését. A negyedik fordulóban a Sajtó II. ellen 8 : 4-re, az ötödik fordulóban pedig az Elektronika ellen 7,5 : 4,5 arányban nyert. Második csapatunk a VII. kerületi I. osztályú bajnokság előkelő negyedik helyén áll.

Harmadik csapatunk eredményei gyengék. A Danuviától és a Vegyépszertől egyaránt 7 : 3-ra kapott ki.

Úttörő élet

Sikereink

KUMINKA GYÖRGYNÉ

A Vakok Általános Iskolája tanulóinak többsége nevelőotthonban lakik. Az intézeti életnek meghatározott, a családban élő gyerekek szemében talán kissé szigorú rendje van. A látó társainkhoz képest védettebb, zártabb körben élünk. Természetesen ez a zártság nem jelenti a külvilágtól való teljes elszakadást. Gyakoriak a délutáni séták és a rövidebb kirándulások. Ha időnk és elfoglaltságunk engedi, sokszor megyünk moziba, vagy színházba. Szoros kapcsolat alakult ki a kerületben található többi gyógypedagógiai iskolával. Rendszerek a közös sportversenyek és kulturális találkozók.

Ismeretséget kötünk a velünk

egykorú, teljesen épp gyerekekkel is. Örömmel vesszük, ha a szomszédos iskolákból felkeresnek minket, és kapcsolatot teremtenek egy-egy osztály tanulóival. Ez is mutatja, hogy látó társainkat érdeklí a mi munkánk, és értékeli eredményeinket. Jó lenne, ha mély, tartalmas barátság szövődne az ilyen testvérosztályok között!

Legnagyobb sikert és elismerést mindig is, a szép éneklésünkkel értünk el. Büszkék vagyunk arra, hogy iskolánk énekkara szerepelhetett a rádióban is.

A tavaszi kerületi seregszemlén is kiemelkedő eredményeket értünk el. A VIII. osztályosok éneklő raja nemcsak az isko-

lai közönség tetszését nyerte el, de arany oklevelet hozott a kerületi versenyről is. A pénzjutalom mellé megkapták a vándorserleget is.

A nagy örömhöz egy kis öröm is vegyült. A túlkorosságra hivatkozva, nem a mi csoportunk jutott tovább a budapesti versenyre. Jó lenne, ha ezen a szemléleten a jövőben változtatnának!

Azért ez a sérelem éneklő kedvünket nem vette el.

Bölkény Ágota így tudósít minket egy másik eredményes szereplésről: 1980. március 5-én iskolánkból két 20 tagú csoport indult a kerületi kamarakórusok seregszemléjére. A seregszemlét a XIV. kerületi Úttörőházban rendezték meg. Ezen a nemes találkozóon összesen kilenc csapat mutatta be tudását. Többek között a Május 1. úti és a Telepes utcai Általános isko-

la is jelen volt. A versenyzők egyrésze zeneiskolás volt. Az úttörőkkel együtt versenyeztek a kisdobosok is. Nagyon sok szép népdalt, úttörő- és mozgalmi dalt hallhattunk. Leánykamarakórusunk a következő műsort adta elő: Békét a világnak, Szabad élet lángja, Dal a csapatzászlóról. Nagy sikere volt a csángó—magyar népdalcsoportnak. Szép volt a vegyes kamarakórus műsora is.

Többek között előadtak egy

bukovinai székely népdalcsoportot.

Amíg a zsüri döntésre visszavonult, a kilenc csapat közösen énekelt.

Olyan magas volt a színvonal, hogy nehéz volt a döntés.

Egy harmadik, egy második és hét első helyezést adtak ki. Az első helyezettek az oklevél mellé 300 forintos jutalmat is kaptak.

A mi vegyes kamarakórusunknak ítéltek oda a vándorserleget.

Nagyon büszkén tértünk haza.

Reméljük, hogy versmondóink is hasonló eredményt érnek el!

Ferkó raj énekes lányainak, a negyedikesek fuvolásainak is.

Az arcokra mosolyt fakasztó, vidám, hangulatos műsort mutattak be a Béke raj (III. osztály) bábozó őrsei.

Tovább folytatódott a nevelőotthoni pajtások sport- és játéktalálkozója. Ez alkalommal a Gyengénlátók Intézete fogadta a megye hét nevelőotthonának versenyző kisdobos csapatait.

Az ügyességet, fürgeséget igénylő vetélkedőt holtversenyben a nánási, és a házigazda szerepét betöltő kisdobosok nyerték a hajdúszoboszlói pajtások előtt.

Kulturális életünkhöz, hagyományainkhoz szervesen hozzátartozik a vidám farsangi mulatság is.

Karnevál herceg és kísérete előtt mintegy ötven jelmezes vonult fel és szórakoztatta a nézőközönséget.

Lajtai Attila kisdobos pedig bűvészmutatvánnyal színesítette a programot. A legötletesebb jelmezek (egyéni és csoportos) értékes jutalomban részesültek. A tombola után este nyolc óráig ropták a táncot a pajtások a visszajáró „öreg diákokkal” együtt.

Éder Miklósné
csapatvezető

Halló, itt Debrecen

Mozgalmi életünk az 1980-as esztendőben is változatos, eseményekben gazdag. A Gyengénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában befejeződött a kulturális seregszemle, melynek döntőjén a vers- és prózamondóknak, hangszeres szólistáknak, bábosoknak és a színjátszóknak tapsolhatott a népes közönség.

A nemes vetélkedőn szülők, a patronáló brigádok tagjai, osztálytársak, a testvérintézetek pajtásai izgulhattak a szereplőkért.

A hallgatóság vastapssal köszöntötte a legjobbakat: Molnár Imre, Pardi Aliz és Nagy István nyolcadikos versmondó pajtásokat.

Jutott az elismerésből a Kis

innen-onnan

Az IFB (Vakok Nemzetközi Szervezete) 1979 júliusi és a WCWB (Vakok Jóléti Világtanácsa) augusztusi, Antwerpenben tartott közgyűlése elhatározta, hogy a jövőben szorosabban fognak együttműködni, mind nemzetközi, mind nemzeti szinten. Ennek érdekében létrehozta egy hattagú bizottságot, amelynek három tagját Borisz Zimint (SZU), Eric Boultert (Anglia), Oral Millert, a WCWB; és három tagját Fatima Sah dr.-t (1974-től 1979-ig az IFB elnöke, Pakisztán), Tom Parkert és Rami Rabbyt pedig az IFB jelölte ki.

A bizottság 1979. december 7—9. között Bad Homburgban (NSZK) megtartotta első ülését.

Hangos irányjelzés tapsra

Ha egy vak vagy a látásában gátolt embernek valami miatt — például, mert megszólalt a telefoncsengő — föl kell állnia az asztala mellől, esetleg csak nehezen talál vissza a helyére. Ilyesmire gondolván készítették el Nagy-Britanniában a Homér nevű ötletes, elem táplálta kis készüléket. Ez abban a pillanatban, amikor a vak tapsol egyet, működésbe lép, s mindaddig bip-bip hangot hallat, amíg gazdája oda nem ér hozzá, s le nem zárja. A hang hat-hét méteres körzetben a szoba bármelyik részéből visszavezeti a vak embert a kiindulási helyére.

Keresem azt a 18 és 20 év közötti lakással rendelkező leányt, akivel házasság céljából ismeretséget köthetnék. Huszonegy éves gyengénlátó fiatalember vagyok, körülbelül 180 cm. magas, jó nyugdíjjal rendelkezem. A zenét és a szórakozást kedvelem, kiegyensúlyozott házasságra törekszem, jelenleg a Szombathelyi Vakok Intézetében élek.

Leveleket „Nehéz egyedül” jelígre kérek a következő címre: Krisztián József, 9700 Szombathely, Aréna út 1.

Hatvanöt éves, jó nyugdíjjal rendelkező özvegyasszony házasság céljából levelezni szeretne korban hozzáillő sorstársakkal.

Válaszokat „Anyám tyúkja” jelígre kér a szerkesztőségbe.

20 éves, százhetven cm magas, barna hajú fiatalember vagyok. Baleset következtében vesztettem el látásomat. Szeretnék levélben megismerni egy olyan lányt, aki később megértő társam lenne.

Válaszokat „Társat keresek” jelígre várok a szerkesztőségbe.

ÁRUEMLADÁS

AZ ALÁBBI NYOMDAI TERMÉKEK ÉS SEGÉDESZKŐZÖK KAPHATÓK BUDAPESTI ÉS PEST MEGYEI SZERVEZETÜNK IRODÁJÁBAN

Magyar pontírás szabályai	2,— Ft
Rövidírás szabályai I—II.	2,— Ft
Verénd: Magyar nyelvtan I—III.	2,— Ft
Magyar—eszperantó szótár	2,— Ft
Eszperantó nyelvkönyv I—IX.	2,— Ft
Német nyelvkönyv kezdőknek I—VI.	4,— Ft
Német nyelvkönyv haladóknak I—VII.	4,— Ft
Linguafon német olvasó	4,— Ft
Orosz—magyar szótár I—XIV.	26,— Ft
Orosz nyelvkönyv haladóknak	4,— Ft
Potapova: Orosz nyelvkönyv I—X.	4,— Ft
Polgári perrendtartás I—III.	11,50 Ft
Társadalombiztosítás	16,50 Ft
Mit tegyünk, hogy életünk teljesebb legyen? c. kiadvány	10,— Ft

A vakok és gyengénlátók érdekvédelmének 60 éve	10,— Ft
A gyermek Mozart	10,— Ft
Czerny-Chovan I—II.	4,50 Ft
Czövek Erna: Zongora ABC	12,— Ft
Czövek Erna: 3 év zongoraetüdje	9,— Ft
Kabalevszkij: Könnyű variációk zongorára	1,50 Ft
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab	1,50 Ft
Kodály: Bicinia Hungarica I—V.	5,— Ft
Régi táncok gyermekeknek	18,— Ft
Szakácskönyv I—III.	4,— Ft
Kézimunkakönyv I—II.	4,— Ft
NDK ébresztőóra	60,— Ft
Szláva ébresztőóra	140,— Ft
Rakéta karóra	290,— Ft
Levelezőlap karton	0,30 Ft
Összecsukható bot	90,30 Ft
Pontozó	8,— Ft
Tejór	3,60 Ft
Tojássárgája elválasztó	11,— Ft
Tűbefűző	1,— Ft
Díjtalanul kapható kazettatartó tok.	

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÁTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

80 2288 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	2
<i>Erdős Tivadarné:</i>	HOGY SORSUNK SZEBB LEGYEN...	3
<i>Dr. Kovács Miklós:</i>	A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS IDŐSZERŰ KÉRDÉSEIRŐL	4
	VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI	
<i>Aszódi László Antal:</i>	TÚL A KERÍTÉSEN	8
<i>Váradi Péterné:</i>	NŐK RÉSZÉRE GYERMEKRUHÁZAT	10
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	KÖZLEKEDÉSI ROVAT	
	TÁJÉKOZTATÁS A BUDAPESTI TÖMEGKÖZLEKEDÉS VÁLTOZÁS AIRŐL	12
<i>Dr. Csabay Lászlóné:</i>	KORREKCIÓS FOGLALKOZÁSOK	
	AZ ÉRZÉKSZERVI ÉS TESTI FOGYATÉKOSOK ISKOLÁIBAN	14
<i>Bacsik László:</i>	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL	17
	VAK LÖVÉSZEK	18
<i>Barna Zoltán:</i>	ZENEI ROVAT	
<i>Mihalik Dezső:</i>	SZÉCSI ÉVA ÁRIA- ÉS DALESTJE	18
<i>Vándor Tamás:</i>	KULTURÁLIS ÉLETÜNK HÍREI	19
<i>Dénes József:</i>	SPORTROVAT	
	SAKK-HÍRADÓ	22
<i>Kuminka Györgyné:</i>	ÚTTÖRŐROVAT	22
	ÁRUELADÁS	24
	HIRDETÉSEK	
	INNEN-ONNAN	
